XV. évfolyam. Pécs, 1887. szeptember 10-én. 37-ik szám.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Postán vagy Pécsett házhoz küldve:
EGÉSZ ÉVRE 5 frt — kr.
FÉL ÉVRE 2 „ 50 „
NÉGYED ÉVRE 1 „ 25 „
EGYES SZÁM 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Széchenyi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

HIRDETÉSEK ÁRA:
Egy öt hasábos petit sor egyszer megjelenéséért 6 kr., 3-szoriért 5 kr., 10-szeriért 4 kr. fizetendő.
Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
A nyilttér 1 petit sora 10 kr.
A hirdetési díj előre fizetendő.

A felelős szerkesztő lakása:
Ó-pósta-utcza 16-ik szám.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
Előfizethetni helyben: a kiadóhivatalban, BLAUHORN ANTAL úrnál a városház épületben, LILL JÁNOS úrnál a budai külvárosban, BÖHM C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden póstahivatalnál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
János-utcza 8-ik szám.

Baranya vármegye és az ezredév.

(R.) A magyar nép nagy ünnep előtt áll: hazája ezredéves fönnállásának megünneplése előtt.

Ezer év — nagy idő, még egy nemzet életében is.

Budavár falairól ezredév története szól, ezredéves árnyak boronganak immár roskatag ormain.

Minden köve egy-egy lapja a történelemnek, minden repedése a mult egy-egy hieroglifje, melynek mély és nagy jelentőségét csak sejtjük inkább, mint értjük.

Magyarország neve — ezredév emlékezete, elmosódó, elhaló mementója a századok ajkainak. Ki érti? Ki hallja?

Ezredévekről beszélni, ezredév hősi alakját keresni a korcsunokák hiu lelkében! Hiába, gyenge a mi szellemünk s nem tud hatolni az idők homályába.

Uj dicsőség, uj vágyak eltakarják előttünk a multat. A jelen gondjai s a jövő reményei elfeledtetik velünk nagy tanulságait.

Pedig néha jó visszatekintenünk, hogy kétség ne férjen szivünkhöz és az elbizakodottság ne ragadjon magával.

És a nagy ünnep, ezredéves fönnállásunk megünnepelése emeléséhez hozzá kell járulni minden nemzetért lángoló, hazáját szerető magyarnak. Hozzá kell járulni a törvényhatóságoknak, valamint egyleteknek, társulatoknak.

A történészek föladata eldönteni, hogy vajon 1889, 1890, vagy 1894-ben tartsuk ünnepünket, nekünk föladatunk, hogy azt minél fényesebbé tegyük. Hadd bámulja a külföld, miként ünnepli a sokat hányatott magyar nemzet ezredéves fönnállását.

Tolnavármegye tette határozattá azon nevezetes inditványt, mely az ország összes törvényhatóságainak szét is küldetett: a törvényhatóságok járuljanak azzal is hazánk ezredéves megünnepléséhez, hogy irassák meg monographiájukat.

Sok törvényhatóság tett már eleget e fölhivásnak.

Pécs városa már 1880-ban — Mária Terézia által szabad királyi várossá emelésének századik évfordulója alkalmából tartott disz-közgyülésen — hozott határozatot erre nézve. Sajnos, hogy ez ügy oly sokáig huzódik.

Baranyavármegyén van tehát a sor. Baranyán, melynek oly nagy és szép multja van.

Tegyék meg az inditványt s emeljék azt határozattá. S irassák meg a monographiát egy oly egyénnel, kiről biztosak, hogy kutató szellemével, odaadó szorgalmával meg fog felelni a reá bizott föladatnak.

Hadd lássa a jelen ivadék: Baranyának, változatokban gazdag történetét, mely fölött egy ezredév lebeg.

Emlékezzünk!

A szép mult dajkálja bennünk a nemesebb érzéseket, a magasztosabb eszméket.

A kit nem hevit őseinek emlékezete, az nagy példák után nem indul soha s nem fog nemesebb vágyakkal küzdeni az élet utján.

S a ki nem tud nemes, nagy érzésekre buzdulni, még kevésbé fog arra másokat tanitani!

Mit eszik a magyar?

Eddig nem volt alkalmunk általánosságban láthatni, hogy miből mennyit fogyaszt a magyar a saját életfentartására; senkinek sem jutott eszébe összegezni az adatokat s kimutatni, hogy tulajdonkép mivel él a nemzet. Pedig nagyon fontos kérdés, mert nemcsak anyagi létünk, hanem egyszersmind szellemi életünk is attól függ, hogy miből nyeri erejét.

Láthattuk minduntalan a sorozások alkalmából, hogy a beidézett katonakötelesek hány százaléka van oly annyira elsatnyulva testileg, hogy a katonáskodásra képtelen, és tapasztalhatjuk mindenkor, hogy mily alacsony régiókban jár az alsóbb néposztálynak gondolkodásmódja a népnevelés minden erőlködése mellett is.

És miben rejlik mindennek az oka?

Az öröklött hajlamok és hátrányok mellett kétségkivül az életmódban, különösen pedig a táplálkozásban. Dr. Keleti Károly terjedelmes statisztikai munkában ismerteti az ország táplálkozási módját. Fussunk végig a műben felhalmazott adatokon és világosan látni fogjuk a szomoru tényeket, melyek népünk testi lelki fogyatkozásainak mindmegannyi kipusztithatlan miazmái.

Az országnak 413 járása van és e járásokból a 733 katasztrális becslőbiztos összesen 12.798 községről adott adatokat Keletinek szóban forgó igazán nagybecsü munkájához. Száraz adatok csupán, de a gondolkodó fő igen sok tanuságot meritheti belőle. Önkéntelen felmerül a kerdés ezek olvasása alkalmából, hogy hát miért fordul egyik-másik ember épen ahhoz a táplálkozási szerhez, amely kevésbbé felel meg a természet követelményeinek? Sok, nagyon sok oka van ennek: hiszen napról-napra nagyobb teher nehezedik vállainkra! Nem csoda tehát, ha azt esszük, a mi véletlenül a legolcsóbb és áldjuk az Istent, hogy nem kell koplalnunk. Ez az állandó teher csak rendes viszonyok közt működik ellenünk egyedül; sujtson az ég természeti csapással, avagy csak rosz termést adjon és a teher más okokkal is párosul, sőt hatványozódik.

Tessék hát ez ily körülmények között megadni magunknak azt, a mivel a saját életünk s a természet által elénk szabott nemi fentartásnak tartozunk!

A legtöbb ember kénytelen megenni a kevésbé erőt adó táplálékot. Ezek között a főszerepet a burgonya viszi, mellé sorakozik a bab, kukoricza, nyári időben a többi kerti ültetvény; ha hust is ehetik, ugy az már valóságos ünnep rá nézve.

Fölneveli háziállatait, de nem a maga számára, mert az drága neki; el kell adnia, hogy annál több, olcsóbb eledelre tehessen szert. És, a mi a külföld előtt bizonyosan megfoghatlan — földmivelő nép vagyunk, sok búzát termesztünk és mégis egész megyék vannak, ahol a buzakenyeret csak hiréből ismerik. Az is drága a népnek, másra kell a pénze! Ezik kukoricza-kenyeret.

Valóban az ország lakosságának legnagyobb része lotophag; de még ez is hagyján volna, ha legalább képes lenne kellően elkésziteni azt, de ha a zsirnak is alig jutnak birtokába. Hust a legkevesebbet fogyaszt a lakósság; átlag véve évenként egy emberre 7·3 kilogramm jut, tehát 100 emberre naponként 2 kiló. És ki fogyasztja el ezt a nevetséges csekély húst? Talán az a száz ember, a kire a statisztika juttatja? Hiszen tudja mindenki, ki eszi meg. A száz emberre, bizonyosan jut egy, talán két gazdagabb és igen természetes — ennek jut a hus is.

Tehát 90—95 százaléka az embereknek csak nagy ritkán jut hus-eledelhez.

Pedig ez adhatja meg leginkább a testnek erejét, a mi ismét képessé teszi a lélek munkásságát is.

Átlag véve legtöbb fogyasztás észlelhető a burgonyában, pedig ebben a tápláló anyag, az u. n. protein nem több mint 3% a buzának protein tartalma 18—19%, ebből már több a fogyasztás s megyénkben pl. alig akadhatni oly családra, mely nem lenne képes a mindennapi buzakenyerét megkeresni, habár a téli időben nem ritka a teljesen vagyontalan s munka nélküli ember asztalán a kukoricza kenyér sem.

Különösen felső Magyarországban észlelhetők a legszomorubb táplálkozási viszonyok. Árva megyében pl. a nép évenkint és fejenként 706 kilogr. eledelt fogyaszt, de ebben a protein anyag nem több, mint 29 gr. Az összes húsfogyasztásból egy emberre esik évenkint 10 kilogr., és ha itt is tekintetbe vesszük, hogy a vagyonosabbak naponként fogyasztanak húst a szegényebb sorsnak osztályához tartozókra bizony alig-alig jut valami. Buzakenyeret — bár nagyon keveset -- fogyaszt Árva megye.

Turócz, Liptó, Zemplén, Ung stb. megye pl. még buzakenyérrel sem él. A zabkenyér e megyékben már ismert, de a krumpli különösen e megyék vidékén örvend nagy népszerűségnek; dr. Keleti statisztikai kimutatása szerint átlag véve egy emberre évenkint 2 métermázsánál is több jut.

Szomoru viszonyok, de hát segiteni már talán nem is lehet, annyira nyomasztók a körülmények, meg aztán nincs is, akinek ezt tenni eszébe jutna. Hiszen maga Tisza Kálmán is azt mondta egyszer a diurnisták fizetésük fölemelését kérő küldöttségnek: ha nincs kenyerük, egyenek krumplit! (Próbálna csak ezzel élni a „kegyelmes ur!“)

Még egy szomoru tényt mutat ki a statisztika: a pálinka roppant nagy fogyasztását. Ebben már maga a fogyasztó is hibás egyrészt, de másrészt enyhiti hibáját a szükség.

Megiszik pár krajczár ára pálinkát s az elkábitja őt annyira, hogy valami tápláló ételre még csak nem is gondol az nap.

Hogy aztán ez teljesen tönkre teszi az embert, arra gondolni nem is akar, meg aztán nem is mer.

Bor alig fogy a felső megyékben, de egy-egy emberre 40 liter pálinka jut. Különben nem csak a felső megyékben van ez igy. Bácska sem áll sokkal mögöttük.

Tessék csak megnézni a megye székhelyét, városunk legszebb téreit és utczáit, mindenütt mily rendkivüli népszerüségnek örvendenek a pálinkás boltok, a városnak ezen valóságos piszokfészkei s megrontói az ember testi s lelki egészségének.

De hát ezeknek beszüntetése sem jut senki tia eszébe, daczára annak, hogy naphosszat hevernek a boltok lépcsőin s az illatos árkok mentén a részeg proletárok, lealacsonyitva az embert disznóvá.

Hát még a falukban, a sokacz s tót lakosságu községekben, avagy egyátalán ott, a hol bármilyen szláv elem van a lakosság közt!

Ily életmód mellett ne is csodálkozzunk hát, hogy az ős magyar hatalmas typusok most már csak, mint ragyogó félistenek tünnek föl, és ne csodálkozzunk, hogy napról napra satnyulunk testileg s a köznép mindinkább sülyed a butaság lejtőjén.

Rég tapasztaljuk e fogyatkozásokat, de mikor annak tudatára ébredtünk, már visszafordulni egy volt a lebetetlenséggel.

A közönség panasza.

Igéretünkhöz képest folytatjuk multkori czikkünket. Mielőtt azonban arra áttérnénk, némi megjegyjéseket kell tennünk. Ha Pécsett egyik vagy másik lap egy czikket hoz, mely a hivatalnokoknak nem tetszik, akkor megindul a hajsza: ki irta? Előveszik az ügyvédi névjegyzéket és találgatnak. Mintha bizony más ily czikket nem irhatna. Már pedig az ily czikkel szemben szerintünk nem az volna az eljárás, hogy fűt-fát gyanusitani, hanem a czikkben foglaltak vagy igazak, vagy nem igazak. Harmadik eset nem létezik. Ha igaz, akkor azon kell lenni, hogy megváltozzék az állapot, vagyis mindent elkövetni, hogy azon kóros helyzet orvosoltassék, vagy nem igaz, akkor az érdekelt megczáfolja, ha hirlapi vitába nem akar bocsátkozni, kérjen az önérzetes hivatalnok maga ellen fegyelmi eljárást, majd tisztába hozza az, mi igaz vagy nem. Az ily, de különösen ezen czikknek nem az a czélja, hogy minden áron kompromittáljon, hanem reá mutatni a bajokra, melyek orvoslandók. A helyi sajtónak kötelessége a közönség panaszát meghallgatni és azokat szellőztetni, hogy tudják meg az elöljárók, hol a baj és orvosolják is azt. Nem-e szomoru állapot az, hogy 1887 év szeptemberben, 1885 és 1886. évben be érkezett darabok elintézetlenek. Van-e erre mentség? Nincs. Minden kifogás dugába dől. Azt hisszük, hogy az előbb beérkezett ügyek előbb intézendők el. Avagy válogatunk a vad körtében? Roppant sok az ügy, igen ám, mikor azt az árvaszék maga szaporitja. Meghal valaki, a kerületi orvostól beérkezik a jelentés, beigtatják. Az illető lelkész megteszi a jelentést a halottakról beigtatják, most e kettőt a halál eset fel vétel végett kiadják a közgyámnak, annak jelentését beigtatják. Még mielőtt csak valamit tett volna az árvaszék a hagyatéki ügyben három száma van. Akkor ne legyen sok az ügy, mikor maguk csinálják a számokat. Akkor panaszkodunk, borzasztó az ügy forgalom. Tessék a mondott hármat egy számra venni, akkor azonnal kevesebb dolga lesz az igtató, névmutató és előadónak.

Azt mondják, nincs elég munkaerő. Ez nem áll. Két előadó, ha csak árvaügygyel vesződik, játszva végzi azokat. De sem más hivatalos, sem pedig privát dologgal bibelődni nem szabad. A város oly tisztességesen gondoskodik hivatalnokairól, hogy elvárhatja tőlük, miszerint idejöket pusztán az ő érdekeinek szenteljék. Az első aljegyző megnyugtatására ide irjuk, hogy nem ugy értettük a multkori czikkben, hogy nem dolgozik árvaügyet, talán hanyagságból, hanem, — mert nem osztanak neki. Ő árvaszéki előadó volna, az árvaszéki elnök pedig mint tanácsnok közigazgatási előadó, de miért, miért sem, megforditva van. Pedig helytelen, mert az elnök egyben előadó nem lehet.

Tessék az elnök urnak az 1885 és 1886. évi előadó és kiadó könyvet kezébe venni, ott megtalálja a hivatalnoki műnyelv szerinti üres ablakokat. Tessék az ülés folyama alatt az előadó könyvet maga elé tektetni és ha az előadó ujabb számokat referál, a régiebbek elmaradásáért felelősségre vonni. Akkor biztositjuk, hogy a hátralék évről évre nem szaporodik. Nem egyes ügyeket akarunk kisürgetni, oly önzők nem vagyunk. A közönséget akarjuk s togjuk szolgálni. Azért ne tessenek e czikk iróját kutatni, hanem dolgozzák fel az 1885 és 1886. évi hátralékokat. Nagyon is messze tértünk el kitüzött czélunktól, talán unalmasak is lettünk, de nem tehettük, hogy ezeket el hallgassuk.

*

Következnek a megyei Árvaszék.

Igen, következnek a megyei Árvaszék. Igaz sokszor csipösen azt a megjegyzést szokták tenni szép megyénkre utoljára vagyon Baranya megye. Mennyiben igaz, vagy nem igaz, nem keressük, de árvaszékéről azt nem mondhatjuk el. Baranya megye közönsége belátására jött annak, hol sok munka van, ott sok munkás is kell és szaporitotta az előadói személyzetet és pedig oly szerencsésen, hogy a legkényesebb igényeket is kielégiti. Volt ott is idő még ez év elején, midőn 1885. évi hátralék is volt egyik előadónál, de amaz távozása óta az megszünt. Ott azt lehetne mondani versenyt dolgoznak és a borzasztó halmazzal megküzdeni igyekeznek. De ezért még sem áll

---

TÁRCZA.

Egy névtelen hölgynek.

Rajongva, ismeretlenül
Föltárod fájó lelkedet,
S emésztő, édes lángra gyülva
Bocsátod vágyad' utra,
Szivet keresve, mely szeret . . . .

De, oh, a szivek mélyein
Széthull az ábrándos lepel,
Mit a tünő kor szó reája;
S mily, mig tart hímes álma,
Száz vérező sebet fed el.

A csöndes éj lidérczivel
Halvány, sivár emlék leszen;
Nem büvöl el az esti csillag,
Virág mit ér? s az illat
Patak-locsolta réteken . . . ?

Hiába int a fölkelő
S a hünyó napnak bíbora:
Varázsa vész az ideálnak,
S lejár, az ifju álmak
Csalódásokkal telt kora! . . .

— Rajongva, ismeretlenül
Ki fájó lelked fölfedéd,
Oh hölgy! e fényes kurta élet,
Mely tán éden ma néked,
— Komoly, egyhangu és setét!

y—x—.

Az én kis vadmadaram.

(Folytatás és vége.)

Aztán elmentem az öreg tanitó úrhoz, kinek én kedvencz tanitványa voltam annak idejében. Kikértem szives figyelmét kis pártfogoltam javára, megkérve, hogy ne legyen iránta szigoru, mert nagyon jó kis lány az én kis Julcsám, szófogadó, jószivü, csak jól bánjék vele az ember. Csapó úr mindent a legnagyobb készséggel igért meg.

A kitüzött napon korán keltem és nagyon nehezen vártam a kis Julcsámat. Végre délfelé megérkezett a kocsi, a jó öreg Sára asszony és Julcsa ültek rajta, míg a kis lány batyuja a kocsis mellé volt téve. Julcsa egy pár szép bubos tyukot tartogatott kezében, miket ajándékul szánt nekem s át is adott, amint nagy örömmel eléjük futottam.

Bevezettem őket a szakácsné szobájába, megmutogattam mindent nekik, s Julcsának minden nagyon tetszett. Örült a tarka ládának, az uj ruhácskának, a játékoknak, babáknak s „ABC“-és könyvnek. Sára asszony pedig sürü könyhullatások közt rakott be mindent a ládába, Julcsa batyujából, minden egyes dolgot, kendőcskét, kis csizmát, régi énekes könyvet, kis szentképet oly áhitattal nézegette s oly forró könyekbe fürösztve, hogy lehetetlen volt nem látni, milyen nagyon, de nagyon szereti ez egyetlen gyermekét. Közbe meg folyton hálálkodott, hogy igy gondoskodtam erről a rossz lányról aki azt meg sem érdemli.

Később aztán megebédeltek, volt rá gondja édes mamámnak, hogy jó ebédet kapjanak.

Délután előállott a kocsi, Sára asszony még egyszer, aztán szászszor s aztán ezerszer összecsókolta s megkönyezte kis lányát és nehéz szivvel ült a kocsira, onnan is intve még, hogy aztán majd jól viselje magát. Julcsa utána futott még a kocsinak a sarkig kitárt nagy kapun s onnan is integetett anyjának, amig csak be nem fordult a szekér a sarkon. Nagy szemei könyekben úsztak, de azért mosolygott rám fénylő könyein keresztül s örömmel jött játszani a nagy kertbe, hol később meguzsonáltunk és estig szivünk szerint játszottunk.

Másnap reggel, mikor teplomba harangoztak, megindultunk szépen együtt az iskola felé. Közel volt nagyon, hamar ott voltunk. Mikor az iskolába beléptünk, épen a reggeli imát és éneket végezték el, amivel Csapó úr a tanitást meg szokta kezdeni.

Az ajtó nyilására észrevett bennünket, nyájasan jött felénk kezet fogott velem, aztán Julcsának megsimogatva kerek fejét, melyen most kivételesen egészen le volt simitva a fényes fekete haj, jóakarólag kérdezte:

— Hát te lész az én kis tanitványom?

— Igenis, szolgálatára, tanitó úr, — felelt Julcsa, a mint megtanitottam.

— Aztán hogy hivnak?

— Julcsának, szolgálatára, meg Juliskának is hí édes szülém, ha jó vagyok: mikor meg rossz voltam, csak Julisnak hivott.

Hangos kaczagásban tört ki az egész iskola, Julcsa ez őszinte szavaira. Csapó úr csendett parancsolt, de maga is elmosolodott.

— De csak van más neved is? — Kérdé aztán.

Én feleltem helyette hirtelen, Julcsa csak most vette észre, hogy a tömérdek apró lány egészen körül fogott bennünket s száz tátva úgy bámul, mint valami tengeri csudát.

Láttam hogy az boszantja.

— Aztán mit tudsz már, — kérdé ujra a tanitó, — tudsz-e valamit olvasni?

Hogyne, — válaszolt Julcsa, — tudok már imádkozni, még a bibliát is tudom . .

Ujabb kaczagás hangzott föl erre. Julcsa sértődve menekült hozzám.

— Én nem maradok itt e közt a sok ostoba lány, közt — kiáltá villogó szemekkel, — elmegyek Vilmácskával inkább.

Csapó úr is azt mondotta, hogy hát jól van, jöjjön el most velem s délutánra menjen újra inkább az iskolába. Köszöntünk s Csapó úr kikisért bennünket, tudtunkra adta künn, hogy majd meginti a lányokat s délután nem fogja Julcsát senki kinevetni.

— Engem ne is nevessenek ki, — szólt az én kis vadmadaram elkeseredve, — engem senkisem nevetett még ki.

Délután ujra elmet az iskolába s este jó kedvvel jött haza. Ugy látszik, a tanító úr megintette a lányokat.

Azontúl Julcsa rendesen eljárt az iskolába; az első hetekben, ugy látszott, tetszik is neki a dolog, egészen összebarátkozott a a kis lányokkal, minden az ujság ingerével birt rája, az iskola, a város, s az egész környezett általában. De később még én is észrevettem, hogy ez már untatja őt; az oskolába nem járt oly örömmel, mind eddig s otthon nem oly vidám többé. Sohase panaszkodott ugyan, de folyton szomorúbb lehangoltabb lett, néha azon kaptam, hogy a kert valamelyik zugában sirdogál, sóhajtozik.

— Mi bajod, Julcsa, — kérdeztem egyszer tőle, — tán bántanak a lányok az iskolába?

— Nincs nekem semmi bajom, — válaszolt sóhajtva, — nem bánt engem senkise.

Elmentem Csapó úrhoz is, megkérdezve nem bántják e a lányok, vagy nem dorgálta-e meg valamikor Julcsát, hogy ez oly lehangolt?

A jó tanító elmondotta, hogy e változás neki is feltünt, de okát nem képes kitalálni, mert inkább még nagyon is szeretik a többiek, ő se panaszkodhatik, mert leczkéjét is pontosan megtanulja az én védenczem.

Julcsa busongása folytonos tartott. Biztattam mindennel, igértem neki, hogy majd ha az első vizsgán átesik, kimegyünk ujra a tanyára egész hetekre, — ő meg csak sóhajtva felelt: „mikor lesz az még?“

Egy reggel aztán senkise tudta hova lett, föld nyelte-e el, csak eltünt a kis Julcsa. Mikor kora hajnalban a tehenet hajtották ki a csordához, akkor szökhetett ki a kapun, senkise vette észre. Ijedten futottam a kis szobába, hol Julcsa lakott, a kis láda, melyben kis holmiját tartá, ép úgy volt, mint mikor ő ideérkezett, minden benne, amit tőlem kapott: ruhák, babák, játékok, „abcz“ és könyv, csak az a kis motyó hiányzott, melyet édes anyjával együtt hozott be. Most már világos volt előttem minden: Julcsa haza szökött a tanyára, nem riadva vissza a mástél mérföldnyi úttól, — s azóta tán már otthon is van.

Amint ebben bizonyos lettem, elkezdtem keservesen sirni. Gyermekszivemet nagyon bántotta a kis Julcsa hálátlansága. Hogy elhalmoztam minden jóval, hogy szerettem, mint testvéremet s mégis megtette azt a szégyent, hogy megszökött tőlem. Az is fájt, hogy nem volt őszinte hozzám, — egyszóval nagyon elvoltam keseredve Julcsa ellen, nem tudva kurta kis eszemmel felfogni azt, hogyha Julcsa ily hálátlanságra szánta magát, arra nagy oka lehetett. Akkor ezt én még nem értettem, s bár később is nagyon sokszor játszottunk együtt a tanyán, nem tudtam neheztelés nélkül gondolni hálátlanságára, s azontúl nem volt olyan nagyon kedves nekem.

Ma már nagyon értem, hogy egy oly szegény egyszerü gyermek, ki születésétől kezdve a lehető legkorlátlanabb szabadsághoz szokott, kinek egész világa a kék ég, a zöld mező, a csörgő kis patak, aki az egész láthatáron ahova akar oda mehet, azt teheti, amit neki tetszik, besziva a balzsamos pusztai levegőt, hallgatva a madarak dalát s vidám csicsergéssel válaszolva szavukra, —

ám ott a hol kellene. Nem pedig azért, mert némely szolgabirósságoktól, de a jegyzőktől, kevés kivétellel, általán a jelentések évek során sem érkeznek be és igy az árvaszék legszebb igyekezete is hajótörést szenvedett. A közönség tele panaszszal, hogy nem intéztetnek el ügyei, pedig a panasz alaptalan annyiban, hogy az árvaszék a maga dolgát elvégzi, de ha a felhivásoknak elég nem tétetik, arról maga a testület nem tehet. De igen is tehetne az elnök, hogy egy nyilvántartót jelöltne ki, ki az összes nyilvántartást vezeti és mint az birósága inknál is van, be nem érkezés esetén jelentését meg teszi és a ki többször mulaszt, kimélet nélkül legyen az akár szolgabirói hivatal, akár körjegyzőség, azt a közigazgatási bizottságnak vagy a főispánnak fel kell jelenteni, félre a pajtáskodással és elnézéssel. Tegye meg kiki a magára vállalt kötelessé-ét, vagy álljon félre, hisz ily elnézéssel csak a közönség szenved és a testület minden igyekezete daczára a publikumot nem elégitheti ki. Az előadók hivatása nem lehet az, hogy nyilvántartsák, vajjon ennek vagy annak a felhivásnak elég tétetett-e. Erre oly nagy ügyforgalom mellett e y külön egyén kell, ki azt kezelje. Akkor aztán látható is lesz kik azok, kiket folyton sürgetni kell, hogy kötelességüket megtegyék. Tessenek elhinni uraim, kik az árva ügyet lelkiismeretesen vezetik, azok ugyszólván szent dolgot szolgálnak, mert lehet-e szebb és háladatosabb dolog, mint az elhagyottak és gyámoltalanok ügyét jól szolgálni.

A viszontlátásig!

Közérdekü tanügyi értesités.

Számos irásbeli megkeresésre tudomására hozom ezennel a megye kath. tanitóinak, hogy a *Szent István-Társulat* megbizásából Mócsy, Petrovácz és alulirt által irt és mult év őszen megjelent magyar olvasó- és tankönyvek német átdolgozásával csekélységem bizatván meg, a 3. és 4. osztály számára irt két kötetü német olvasókönyv „*Lese-, Real- u. Sprachbuch*“ czimen a napokban került ki a sajtó alól és amint a föndicsért társulat ezidei könyvjegyzékéből is kitetszik, a küszöbön levő tanévben már iskolai használatba vehető.

Megjegyzem hogy a német kiadás a magyarhoz hasónlóan nemcsak a szorosan vett olvasási anyagot nyujtja, hanem a népiskola összes *reáltárgyait* is fölöleli, *nyelvgyakorlatokat*, sőt *hangjegyes énekeket* és dalokat is tartalmaz. És minthogy a Szent István-Társulat ezen uj olvasókönyvei *az osztatlan, falusi népiskolák* sajátlagos viszonyainak szemmeltartásával készültek, áruk is elég mérsékelt: azért országos használatuknak mi sem állja utját.

Mégis mivel tapasztalásom szerint a ft lelkészkedő papság és az igen t. tanitóikar tagjai közt olyanok is találtatnak, kik a kath. iskolaügyet szabályozó rendeletekben kevésbé jártasok, azért nem tartom fölöslegesnek ehelyütt annak megemlitését, hogy a Szent István-Társulat által kiadott olvasó és tankönyveknek az iskolába való bevezetését illetőleg bármely helyről is érkező ajáltatásra várni, akár pedig e könyvek használatát egyes tanitóegyletek birálatától függővé tenni, semmiképp sem helyes eljárás; mert köztudomásu dolog, hogy nevezett egylet tankönyv kiadványai a magyarorsz. összes püspökkar megbizásából és ellenőrzése mellett szerkesztetnek és csak országos hirü kapaczitások szigorú, jóváhagyó birálatai után bocsáttatnak közhasználatra.

A Szt.-István-Társulat olvasókönyveinek használási módját föltüntető és a tanitók kezébe való *czézikönyv* megiratása a társulat által bizonyára szintén el lesz határozva, ha a tanitókar, ilyennek szükségességét egyletekben hangsulyozta és kiadatását nevezett társulathoz intézett kérvényben sürgeti.

Végül bátorkodom még az érdekeltek figyelmét „*A thézedei oktatás reformja és módszere*“ cz. müvemre fölhivni, mely némi késés után október hóban fogja elhagyni a sajtót és melyre becses megrendeléseket még mindég szivesen elfogadok. A mü ára 2 frt.

Hazafiúi tisztelet- és kartársi üdvözlettel.

Pécs, 1887. szept. 2.

Schultz Imre,
képezdei tanár.
paedagogiai és tanügyi iró.

---

az ilyen gyermeknek valódi börtön a szabályozott élet, az iskola négy fala, a város sok utczája, háza, mely kis mellét szinte szoritja, oly szük, — valódi kinszenvedés a betük nevei fölötti fejtörés. Belebeteged tt volna, ha meg nem szökik, s még gyöngédség volt tőle, hogy nem értesitett szándékáról.

Azóta sok idő eltelt, a világ fordult egyet. Gyermekekből férfiak és asszonyok lettek, az öregek lepihentek: Kozma kertész és jó Sárája szintén ott porladnak a temetőben. Én térjhez mentem s elkerültem a Tisza mellől Budapestre. Férjemmel együtt az első évben lementünk szülőföldemre, meglátogatni rokonainkat s ez alkalommal elhivattam magamhoz az én egykori kis Julcsámat, most már szintén menyecskét. Amint szegénykére árván maradt, egy jóravaló legény feleségül vette; maga volt, mit tehetett mást, hozzá ment.

Négyen örültünk egymásnak és sokat beszélgettünk.

— Szereted-e az uradat? kérdém Julcsától a többek közt?

— Nagyon szeretem, — felelt, — s ő is nagyon szet.et.

— Akkor te is nagyon boldog vagy, — mondtam örömmel.

— Tudja isten, — válaszolt és szép arczán sajátságos ború vonult végig. Nincs semmi bajom, — de mégis — nagyon bolond ember volt, aki a házasságot kitalálta.

Az én szegény kis vadmadaramnak még a rózsaláncok is fájtak. **Vilma.**

A derék gyódiák.

Már volt alkalmunk megemlékezni e derék baranyai községről s hazafias népéről, mely a mult hóban önként beszüntette iskolájában az ott hagyományos német oktatási nyelvet s határozatilag kimondta, hogy jövőre Gyódon csak magyar nyelven szabad tanitani a község iskolájában. Érdekes tudni, hogy a község népe száz év előtt Bajororszagból telepedett átaranyába s két emberöltő se kellett szivben-lélekben való teljes megmagyarosodásához. Az uj nemzedék már tiszta magyar ajku lesz. A község már az uj iskolai évre oly tanitót fogad, ki tősgyökeres magyar. Ellátásáról az alig 400 főnyi lakosság, a mi viszonyaink közt bőkezüleg gondoskodott. E mellett elhatározta, hogy uj iskolaiépületet s tanitólakot emeltet. Tudositónk, kitől ez adatokat vesszük, méltán fejezi be levelét azzal a fölkiáltással, hogy „le a kalappal az ily derék község előtt! Végül ide igtatjuk a kötelező nyilatkozat szövegét, melyet a község ez ügyben kiadott.

*

Nyilatkozat. Mi alulirottak, Gyód község rkth. iskolaszékének elnöke és tagjai, az összes községi rkth. lakósok egyhangulag nyilvánitott óhajtásának s határozatának megfelelőleg nt. Szauter Antal görcsönyi plébános ur, mint iskolalátogatónk jelenlétében s az alulirott tisztelt tanuk előtt kijelentjük, miszerint rkth. iskolánkban, a melyben eddig csakis a németnyelv volt a tannyelv, — a jövő 1887 — 88 ik tanévtől kezdve, kizárólag a magyar nyelvet nyilvánitjuk oktatási nyelvnek s kötelezzük utódainkat s örököseinket, hogy a mai napon hozott határozatunkat örök időkre szentül és sértetlenül megtartsák.

Kijelentjük a mai napon tartott gyülésünkben azt is, hogy a legközelebb megválasztandó tanitónknak a magyar nyelvben teljesen jártasnak kell lennie,

A mai napon tartott gyülésünkben elhatároztuk, hogy a kor igényeinek megfelelő uj iskolaépületet épitendünk, mely Keresztes Imre pécsi épitész ur által benyujtott és elfogadott terv szerint 2450 frtba fog kerülni. Az iskolaépület fölszerelése: padjai, a tanitó pinczéje s egyéb előre nem látott költségekre külön 1000 frt fog kelleni.

Ugyanez alkalommal megállapitottuk a gyódi kat. néptanitó évi illetékét is.

Ugyanis készpénzben fog kapni a) 350 frtot; b) ezen kivül minden tanköteles iskolástól kap 40 krt; adunk neki két darab szántóföldet, a melyből az egyik darab 1344 nsz.-öl s a másik 1219 nsz.-öl kiterjedésü; d) kijelöltünk s adunk egy darab rétet 1123 nsz.-ölle; e) egy 400 nsz.-öles szőllőt, a melynek még be nem ültetett részét be fogjuk ültetni; f) az uj iskolaépülethez kijelölünk 607 nsz. öl belsőséget házikertnek g) a keszü malomba nyolcz fuvar adatik évenkint. A tanitó azonban földjeit, rétjét és szőlejét maga tartozik müveltetni; h) adunk ezenkivül két öl kemény tüzifát. — Az uj tanoda épületben leend tisztességes lakása két szobával, egy takaréktüzhelylyel és egy hideg konyhával, éléskamarával és pinczével. Az istálóról és melléképületekről a község gondoskodik.

E „Nyilatkozat“ előttünk nt. Szauter Antal görcsönyi plébános ur, mint iskolalátogató által fölolvastatván, német nyelven megmagyaráztatván: általunk kiállittatott és aláiratott.

Kelt Gyódon, 1887 aug. hó 9-én. Előttünk: Szauter Antal, görcsönyi plébános, mint miniszteri iskolalátogató. Faragó Ferencz, málomitanitó. Kletzl Gyula, keszüi tanitó. Móricz Imre, regenyei tanitó. Ullein Ferencz, tanitó. Gyurics István, keszüi plébános. A keszüi kat. hitközség pecsétjének helye. Schidl István, iskolai világi elnök. Frei István, Schmidt Jakab, Krum János, Kerner Ádám, Frei András iskolaszéki tagok. A község elöljáróság részéről; Schidl István biró. Gyód község pecsétje. Stolczer István albiró. Kum János esküdt. Kerner Ádám esküdt. Gyód község összes lakói nevében mint megbizott aláirók: Kerner András, Raisz Vilmos, ifj. Kerner András.

Bokor Ferencz.

Megnyilt ismét a deák évad. Megnyiltak e héten az iskolák ajtai, seregesen tódul be a tudni vágyó ifjuság. Tanár és tanitvány viszont látják egymást. Csakhogy az uj iskolai év nem ritkán változásokat is hoz, kilép egy egy régi ismerős, hogy helyet csináljon uj embereknek. Igy történt az a helybeli főreáliskolában, hogy annak egy régi jó tanára *Bokor* Ferencz ez uj iskolai évvel *nyugalomba helyeztetett*.

A ki eddig emberöltőn át a közéletben működött és e hosszú uton legjobb akaratát és erejét az elvállalt kötelességek teljesitésének szentelte, az kiérdemelte ama *rokonszenvet*, mellyel a társadalom az igazi hivatás hűségnek és kötelesség buzgalomnak adózik.

Könnyen érthető, hogy e rokonszenves érdeklődés még fokoztatik, ha az évtizedeken át ernyedetlenül folytatott működés szinhelye a tanitásnak nem mindig háladatos tere volt. Már a közmondásokban nyilvánuló életbölcsesség is élesen jellemezte e hivatásnak tövises ösvényeit, a kitartást, melyet az nagyobb mértékben, mint sok más hivatás megkövetel. Annál méltányosabb, hogy a társadalom kettős rokonszenvvel jutalmazza ezen hivatás veteránját, kit a 60-ik betöltött életév is munkabiró erőben megtartott s még a megkedvelt munkánál talál.

Ily veterán üdvözlünk mi a pécsi reáliskola tanárai sorában a visszalépő Bokor Ferenczben.

„Bokor bácsi“ — mint őt nevezni szokták — városunk társas köreiben közkedveltségnek örvend, 25 évet töltött nálunk egyhuzamban a tanári pályán, a magyar iroda-lom munkása, mikor még arra szükség volt — a 60-as éveken a magyar kultura terjesztője, a fiatalabb generácziókban százakra ment azok száma, kik kedves mesterüket tisztelik benne. Egész élete szakadatlan küzdelem és munkásság volt. Ember volt köztünk, jó, igaz, nemes és gyöngéd, de mindenek fölött: *hazafi*. Esze, kitartó szorgalma és *szigoru becsületessége* kivivta neki nemcsak tanitványai, hanem az egész polgárság osztatlan becsületét.

Nyugdijaztatása alkalmából Bokor Ferenczet nevéhez és érdemeihez méltónak találjuk azért, hogy olvasóinknak életrajzában őt bemutassuk.

Bokor Ferencz született 1823 szept. 3-án Tatán. Az elemi iskolákat és 6 oszt. gymnáziumot szülővárosában végezte.

Fölvétetvén a kegyesrendiek sorába, mint noviczius Trencsinben 2 éves tanári képezdét végzett, azután 2 tanári próba-évet töltött Beszterczén (Erdélyben), I. és II gimnáziális osztályt tanitván jó sikerrel. Innét Váczra disponáltatott a filozofiára, s miután azt is jó sikerrel végezte, egy évre Pestre rendeltetett, hol a piáristák vezetése alatt állott belvárosi főelemi iskolába az első osztályt tanitotta s e mellett a bölcsészetből leteendő tudóri szigorlatra készült elöljárói rendelése folytán.

És megjött az 1848. Végig hangzott a „Talpra magyar, hí a haza“. És a márcziusi napok más fordulatot adtak Bokor pályájának is. A szerzetből kilépvén a hadügyminiszteriumban nyert alkalmazást, innét a honvédelmi bizottsághoz tétetett át, mint irnok. Midön a kormány Debreczenbe mene kült, ő ismét a hadügyi hivatalba ment vissza, hol a katonai osztályban kiadó lett. E minőségben kővette a kormányt mindenüvé, mig a világosvári fegyver-letétel alkalmával, midön gyász-fátyol borult a házára — onnan negyed magával megszökve, bujdosva barangolt szerteszét az országban.

Akadtak azonban jó emberek, kik a menekülőnek menhelyet nyujtottak. Csurgón (Fehérmegyében) Gróf Károlyi György tisztartójánál nyert ezután Bokor nevelői állást, kinek 2 fiát a logikára készitette elő; innét Nógrádmegyébe Varbóra a nemes Szent-Iványi családhoz került nevelőül, hol a nemes szivü földesur és egy jószivü osztrák katonatiszt segélyével sikerült egy igazoló „Certifikát“-ra szert tennie, melylyel most már minden aggály nélkül lehetett az eddig üldözöttnek a nyilvánosság elé lépnie.

1857 őszén Szentesre (Csongrádmegye) megválasztatott *néptanitónak*, és ezen állásában az akkori kerületi Schulinspektor által kormányilag is megerősittetett.

Fölvirradt az alkotmányos aera. S ütött a magyar embernek, ugy Bokornak is az emelkedhetés órája. 1862-ben pályázat utján Rezucsek Antal zirczi apát által a pécsi kath. főgimnázium tanárává neveztetett ki, s e kinevezés az akkori m. kir. Helytartótanácsos által is a föntemlitett „Certifikát“ alapján helybenhagyatott. Itt működött fáradhatatlanul 9 évig, honnan 1871-ben Szauter Antal igazgató kezdeményezésére a helybeli főreáliskolához neveztetett ki, hol egész maig 16 éven át működött. Mint tanár mind két helyen a magyar irodalmat páratlan kitartással és ifjui erélylyel s kedvvel tanitotta. Tanitványai pedig e lelkesedéséért, valamint szelid és nyájas modoráért odaadással szerették.

Vajjon ilyen körülmények között *nem volt-e időelőtti nyugdíjba* helyeztetése — arról e czikk keretében hallgatunk, azt esetleg majd máskor érintjük.

Emlitsük e önzetlenségét, nemes szivét?

Nem egy izben tartott szegény tanulókat magánál, kiknek minden fizetés nélkül adott lakást és teljes ellátást, sőt ha kellett ruhát is. Egyet az elemi 4-ik osztálytól a 8 gimnaziális osztályon, sőt még a katonai önkéntes éven át is hasonló jótétben részesitett. És ő evvel sohasem dicsekedett. szerényen elhallgatta.

Irodalmi buzgó munkásságát röviden a következőkben adjuk: Csurgón és Varbón töltött évei alatt szorgalmas külmunka-társa volt a NagyIgnácz által szerkesztett „Hölgyfutár“ czimü szépirodalmi lapnak, Nehány költeményt és számos humoristikus beszélyt irt; czélja volt: a buskomorságra hajló nemzetet vigasztalni, reménynyel táplálni s a nemzetiségnek alig alig pislogó mécsébe tehetsége szerint egy-egy csöp olajt önteni. És ő ennek meg is felelt dicséretre méltólag. Szentesi tartozkodása alatt munkatársa volt a Lonkay által szerkesztett „Tanodai Lapok“nak. Számos, az elemi oktatás körébe tartozó jeles czikket irt bele; legnagyobb figyelmet gerjesztett egy czikk sorozata: „Hasonszerü gyógylabdacsok az iskolások szokottabb erkölcsi nyavalái ellen“. E czikksorozatot átvette a Tanodai Lapokból a Szauter által Pécsett szerkesztett „Kalauz“ is, noha ő még Szautert nem is ismerte.

Pécsre történt kineveztetése után rögtön belmunka-társa lett a Kalauz szerkesztőségének; e téren való odaadó működése Pécsett bőven ismeretes mindnyájunk előtt.

1869-ben a népiskolai törvény létre jötte után elsők voltak Szauterral az országban, kik a törvény által kivánt tananyagot 6 tankönybe foglalva megkészitették az I. és II. „Hármas Tankönyv“-et, melyekre bold. Eötvös báró sajátkezüleg irt levelében adta tetszésének nyilatkozatát; dr. Pauler igy nyilatkozott rólok: „örülök, hogy a népiskolai taneszközök száma ily jeles könyvvel szaporodott“. E könyv nyolcz kiadást ért, s még mindég használatban van.

Politikai elveire nézve — utalunk azon szónoki beszédére, melyet Deák F. halála után, a pécsi áll. főreáliskola által rendezett „gyászünnepély“ alkalmával a Tornacsarnokban tartott — E beszéd az akkori iskolai programmba kinyomatott s a Szemlében is dicsérettel emlittetett. Azóta a „Tanári Közlöny“-be, a „Közoktatás“-ba is ir; ma sem pihenteti a tollát. Jól teszi.

Ily áldásos működésü tanférfiu előtt meghajtjuk zászlónkat, s kivánjuk, hogy a honfiui érdemek legszebb jutalma: a közönség osztatlan tiszteletét s tanitványainak ragaszkodását még soká, igen soká élvezhesse s az irodalmat tollával buzgóan továbbra is szolgálja.

Különfélék.

— **A közönség panasza** czimü multkori czikkünknek azon eredménye volt, hogy az Árvaszéknél, talán mi eddig soha sem történt, vizsgálat tartatott és kitünt, hogy 1885. évből 75 ügydarab elintézetlen. Az 1886. évi ügykezelésre vizsgálat folyamatban van. Tehát a panaszok nem alaptalanok, midőn 1887 évi szeptember hóban 1885, mondván nyolczvanöt évi elintézetlen darabok vannak. Ehez kommentár nem kell.

— **Uj plébánosok.** Az alapitványi javak kegyuraságát gyakorló vallás és közoktatási minszter dunaföldvári plébánossá — az egyházmegye első plébániájára, javadalma évi 5—600 frtrta tétetik — Bencze István bonyhádi plébánost nevezte ki. — Gróf Apponyi György, mint kegyur a megürült szakadáthi plébániára Singer Keresztély segéd-lelkészt nevezte ki.

— **Kinevezés.** Warga Jenő pécsi kir. törvényszéki jegyzőt az igazságügyi miniszter ugyanide jegyzővé nevezte ki. — Asztalos Géza pécsi illeték-kezelési III. oszt. számtiszt az igazságügyi miniszteriumba neveztetett ki III. oszt. számtiszttè.

— **A megyeházáról.** Megyei közigazgatási ülés tartatott hétfőn a főispán elnöklete alatt, a bizottsági tagok gyenge részvéte mellett. Az árvaház ügyeinek megvizsgálására Németh Lipót és Driesz Lajos bizottsági tagok küldettek ki. Az országutak és kavicsállomány felülviszgálatával Szily Lászlo, Németh Lipót, és Kisfaludy Pál bizattak meg. Szily interpellálta a tanfelügyelőt, miért nem nyert Dárda község kérvénye, magyar magán iskola felállitásáról, azonnal elintézést, mire Halász Imre h. tanfelügyelő válaszolt, hogy a kérvény még csak most felel meg a külső igényeknek és intézkedni fog, hogy Dárda azon kérése minél hamarabb teljesüljön.

— **Fratricsevics Imre.** Az egyházmegye egyik tisztelt alakjára borult ismét a szemfödő. Fratricsevics Imre darázsi plébános, kiérdemült esperes, székesegyházi czimzetes kanonok, arany-misés pap Ferencz-József rend lovagja, Fratricsevics Ignácz altábornagy, a m. kir. testörség kapitányának unoka tesvére, mult szombaton f. hó 3-án hajnalban, bevégezte 80 esztendőre terjedt gyorsan élő korunkban kevés halandó által elért, áldással teljes életét. A szeretet és mély tisztelet érzelmei vették körül Alsó Baranyában a nagyérdemü, patriarkalis, lelkületü, müvelt szellemü öreg urat, a papi pálya e valódi Nesztorát. Fratricsevicset sohasem bántotta a közszereplés vágya. Elütött a mi embereink átlagától már azáltal, hogy több volt benne a tehetség, mint az ambiczió. Szemlélődő életfolyásban olykor egy egy rokon vagy ismerősének látogatása hozott némi változatosságot. Nagy dolognak kellett lenni annak, ami a darázsi öreg plébánost nyugodt kontemplácziójának rendes sodrából kihozta. Ilyenkor aztán ifju tüzzel kezbett beszélni, ragadta meg tollát és vetette papirra tanuságos eszméjét magyarul, latinul, németül és horvátul gördülő folyékonysággal. A vidék és megye közelete sem birta az öreg urat darázsi csendéletéből kimozditni, bár mily melegen érdeklődött legyen is annak mozzanatai iránt. E szép és áldásteljes aggság Ciceronak az öregség védelmére és magasztalására irott „Desenectute“ művét jutattja eszünkbe és ebből Cató Major emlékezetes szavait, hogy a kiknek a boldogul élésre semmi tehet ségük, azoknakminden életszak terhes, mig ellenben boldogul élni tudók meglelik az aggkornak is hivatását és megfelelő örömeit. — Az elhunytról a következő életrajzot adjuk: Fratricsevics 1807-ben szülietett Zomborban. Alsóbb tanulmányainak befejezése után a pécsi papnöveldébe lépett, 1831-ben pappá szenteltetett. 1839-ben mint pécsbndai-külvárosi káplán a szeminarium spiritualis állással tiszteltették meg. Scitovszky püspök kegye rövid idő mulva szigetvári adminisztratorra léptette elő, hol 6 évet töltött s csak Czindery uraságnak makacssága mult, — ki ez által Scitovszky püspököt vélte bosszanthatni, — hogy plébánosnak nem véglegesittetett. Mintegy 8000 frtnyi örökséget beleölve a szigetvári plébániai birtokba, minden kárpótlás nélkül kelle ez állomását elhagynia. Scitovszky ellensulyozandó e méltatlanságot, előbb a lancsuki, majd 1847-ben a darázsi dús javadalmu plébániával törekedett őt kártalanitani. Itt töltött egy huzamban kerek 30 évet. A papnöveldében, mit lelkivezető, valamint a gyakorlati lelki pásztorkodás terén viselt különböző állásaiban mindig törhetlen buzgalommal és lankadhatlan kitartással tette azt, amit a kötelesség eléjeszabott. Tehetségei bár nem birtak, a zseni káprázató fényével, de kitünő munka erő volt. Pontos, lelkiismeretes pap, igazságszeretetéről előnyösen ismeretes, valamint szelid, kedves, lekötelező modoráról, mely őt közszeretetetben állóvá tette. Innét érdemeinek méltatásául a fölsőbb helyről őt ért kitüntetések. Buzgó pap és valódi népbarát volt minden izében. Bár legnagyobb fájdalmára élte alkonyán be kelle vallania, hogy füstbe megy minden fáradtság, mert, ez a sokácz nép egyátalán nem czivilizálható!“ Egyike volt az egyházmegye legmüveltebb és legtevékenyebb papjainak. Temetése általános részvét mellett vasárnap délután ment végbe, Rónay Sándor mohácsi prépost végezte a gyászszertartást segédlet mellett. Emléke legyen az előknél áldott, örökre áldott!

— **Vámbéry és Ágai Pécsett.** A kereskedő ifjak önképző-egyesülete évenkint a közönség számára, helybeli közremüködők által tartatni szokott népszerü fölolvasási cziklust változatosság kedvéért, ez idén fölhagyja, és e helyett két országos hirü férfiut törekszik megnyerni a télfolyamán fölolvasások tartására. Legközelebb lépések tétetnek Vámbéry Ármin és Ágai Adolf meghivásra egy-egy fölolvasásra, melyek a Hattyu terméhen fognának megtartatni. — Az eszmét fölötte helyeseljük, s óhajtjuk, hogy az egylet derék választmányának törekvései a fölolvasások szives készségével jutalmaztassanak.

— **Hymen.** Buday Béla pécsi mérnök leányát: Mariskát oltárhoz vezette Csemez József volt pécsi állami főreáliskolai, jelenleg nagy bányai áliami főgymnáziumi tanár. — Schmiedt János pécsi polgári leányiskolai tanár eljegyezte özvegy Ludig Franciska földbirtokosnő leányát: Fánnyt, R.-Gladnán. — Veres Gusztáv monostori vasuti hivatalnok jegyet váltott özvegy Gareisz Józsefné leányával: Ilonával Baranyaváron. — Gorócz Vilmos budapesti vasuti hivatalnok eljegyezte Lang Herman pécsi kereskedő leányát: Rennéet. — Schefer Rudolf rét szilasi bérlő megeskiidött Reif Károly szállító leányával Rizával. — Kött Ferencz bécsi kereskedő eljegyezte Nowotarski pécsi mű-kertész leányát: Theklát.

— **Esti kurzus.** A kereskedő ifjak egyesülete tagjai tovább képzése és látókörének kibővitésére ez évben is a télen át esti előadásokat rendez. A kereskedelmi szaktárgyakból dr. Mutschenbacher Viktor, a nemzetgazdaságtanból dr. Loncsár József képesitett egyetemi magántanárok fognak hetenkint egyszer előadást tartani.

— **A dalárda estélye.** A pécsi dalárda által az egylet pártoló tagjai számára szombaton rendezett dalestélye nagyszámu és elegáns közönséget vonzott a kaszinó nyári helyiségébe. Az énekrészek, mint minden, ugy ez alkalommal is nagy tetszésre találtak, nem csodálható, mikor oly nagy gonddal adatnak elő. Minden darabot bő taps követett. Az ének után táncz következett. Az első négyest körülbelül 40—50 pár tánczolta. A zenét a katona zenekar szolgáltatta. A kedélyes mulatság reggeli 2 órakor ért véget

A pécsi nőtanitók kérelme. Tegnap Schneider I. igazgató-tanitó s tantestületi elnök vezetése alatt tisztelgett a községi tanitónők küldöttsége Aidinger János kir. tanácsos, iskolaszéki elnöknél, mely alkalommal átnyujtották az ötödévi korilletmény megszavazása iránti kérvényüket, mely már ma délután tartandó gyülésen fog tárgyaltatni. A vezető testületi elnök a tanitónőknek az életre kiható fontos szerepüket s fáradsággal teljes működésüket élénk szinekkel ecsetelé, melyért eddig ha 30 éven tül is buzgólkodott az ur szöllejében, igen-igen szerény dijazásban részesültek s többre 450 frtnál nem vihették. Ezen dijazás tán 20 év előtt elégséges volt egy tanitónő szerény igényeinek, kimért szükségleteinek fedezésére, de ma már, tekintve a nagy munkahalmazt, melynek megoldására kötelezvék és a fokozódó drágasági viszonyokat, tanitónőink ily csekély fizetéssel tisztességes meg nem élhetnek. Ha veszszük, hogy kisebb városokban sőt falun is 2 szobából álló tisztességes lakást is élveznek hasonló fizetéssel olcsóbb megélhetési körülmények közt, addig a mi tanitónőink mindezt nélkülözik; hisz évi ötven forint lakbérért csak hitvány külvárosi egy szobás viskót is alig kaphatni. Ugyhiszszük hogy az iskolaszéki elnök részéről nyilvánult méltánylás iskolaszéki tagokban is viszhangra fog találni s a korpótlék megadása által oly annyira méltányos, sőt jogos az ügy emelése érdekében a tanitónők anyagi helyzetének javitásához annyival is inkább készséggel hozzájárulnak, miután az csak néhány száz forintot fog igénybe venni.

— **Iskola megnyitás.** F. hó 4.n, vasárnap iskola megnyitási ünnepély volt az ujonan épitett izr. népiskolában. Az ünnepélyt, Müller kántor vezénylete alatt a „Hymnus“ nyitotta meg. Dr. Schulhof iskolaszéki alelnök röviden üdvözölte a jelenlevőket és a tanulókat szorgalomra buzditotta. Azután Weisz J. iskolaszéki tag előadta az iskola történetét és azon reménynek adott kifejezést, hogy ezen iskola most már minden követelménynek megfelelvén, virágozni fog és hogy a tanitó kar, mint eddig, ugy ezentul is a kor kivánalmai szerint fogja a tanuló ifjuságot tanitani és nevelni. Általános tetszéssel fogadott beszéde után Klingenberg J. igazgató a tanulókat kitartó szorgalomra buzditotta, majd az iskolai illemszabályokat olvasta föl. Az ünnepély rövid imával végződött.

— **Elhamvadt baranyai falu.** A mi Baranyánknak csak kijut minden jóból! Alig hangzottak el Veszprém város harangjai, melyek a város 124 házának égéséről adtak hirt, Baranyában dugta föl fejét a vörös kakas, annak egyik községet Oszrót sútba döntve. Mint a beérkezett tudósitásokból olvassuk, a tüz szerdán $^1/_2$ 12 órakor d. e. támadt közvetlenül a jegyzői lak mellett és a keletkezett szél által üzetve, a szalmával fedett házak csakhamar lángba borultak. Az óriási tüzoszlop vörösre festette az ég boltozatot, mely csakhamar a hely színére hozta a szomszéd községeket, Draskovich, káptalan, Biedermann és Nádassy uradalmak fecskendőivel együtt, hogy 14 fecskendező működött a tüz oltásán; de minden fáradtság sikertelennek bizonyult a fékevesztett elemmel szemben. Házról-házra kigyózott a láng és mire lenyugodott a nap a hegyek mögé és a hold bevilágitotta a szomoru látványt, 44 leégett ház és melléképületnél jajveszékelt a hajlékától és vagyonától ily rövid idő alatt megfosztott család. Borzalmas volt látni a kétségbeesett arczokat, melyeknek csak az szolgált vigaszul, hogy legalább a mezitelen életet sikerült megmenteni. A házak többnyire laza anyagból, szalmával voltak födve, sőt három cseréppel és téglával épült ház is engedett

a kifejlődött óriási melegnek, mely tüzbe borította még a száz esztendős fákat is, melyek gyökérig leégve a holt pázsitot is tűztengerré változtatták. Alig maradt meg néhány ház a faluban. Szerencsére az Oszróhoz hozzá épült Kis-Csány községnek, itt találtak a leégettek egyidőre menedéket. Az első segélyt a tüz helyszinén megjelent nemes-lelkü Draskovich Iván grófné nyujtotta ki azonnal pénzt és kenyeret osztatott ki a leégetteknek, kiknek hajlékukkal mindenök leégett. 26 ház volt biztositva.

— **Magyar város — német körmenet.** Nem kevesebb mint 7 levelet kapott szerkesztőségünk, a melyben fölszólítanak, hogy tegyünk megrovást a belvárosi-templomból szombaton Gyüdre ment s vasárnap visszaérkezett körmenet n é m e t mivoltára nézve. Mi ezt megtettük volna e fölszólítások nélkül is. Sokszor kifejettük nézetünket e tekintetben, fölöslegesnek tartjuk jelen alkalommal böven irni róla, csak azt mondjuk, hogy vegyék például Gyód község derék lakóit. Tanuljanak tőlük egy kis magyar érzelmet. Ha egy két asszony akar német szó mellett bucsura menni, hát csak menjen, de hivatalosan ne menjenek végig a városon mindnyájunk szégyenére.

— **Tanképesitési jog korlátozása.** A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a helybeli püspöki tanitóképezdétől a n ő i - t a n - k é p e s i t é s i j o g o t a jövőre nézve megvonta. E rendszabályozás a jelen iskolai évvel veszi kezdetét. Ugyanis a szeptemberi képesitőre jelentkező 6 női jelölt (köztük 2 apácza) abbeli kérvényét, hogy az intézetnél képesitő vizsgájukat letehessék: végérvényesen elutasitotta.

— **József főherczeg nem jön Pécsre.** József főherczeg rendesen megszokott jönni évenkint kétszer: a tavaszi és az őszi honvédségi hadgyakorlatokra. Az idén tavasszal azonban nem örvendhettünk jelenlétének, miután egyik leánya nagy beteg volt s mint gondos családapa a betegnek ágyát őrizte. Mint értesülünk az őszi hadgyakorlatok alkalmával sem lesz szerencsénk hozzá, mi után a királyt kiséri magyarországi utjában. Helyette Graef Ede fog megérkezni, hogy a szemlét megtartsa.

— **Uj oltárkép.** A hirdi templom számára egy uj oltárkép festése határoztatott el, kivitelével G r a i t s Endre akadémikus festő bizatott meg. Graits, miután a bemutatott terv elfogadtatott, hozzá fogott a kép kifestéséhez. Szorgalommal párosult odaadó munka után a festmény elkészült. Czime: „A keresztfán.“ A képen csak két alak látható. Főalak: Jézus, amint a keresztfára feszitve még egy utolsó pillantást vett föl az égre. Jézus mögött a halál-angyala vonja magára figyelmünket. Az angyal ugyanis a kereszt vizszintesen álló fájára dől s Jézus homlokát gyöngédeden csókkal illeti. A képnek hátteréül felhő tömeg szolgál, melynek foszlányain keresztül a kép alsó részén városrész látható. Az egész képet a jelenethez megfelelő sötét tónus lengi át, mit még a fölülről jövő Jézust körülövező halvány fény csak emel. A kidolgozás igen sikerült; a kép rajzhibáktól ment, a festés erő és kifejezésteljes. — Elismerés mellett kell meg emlékeznünk K o m á r o m y Tivadar hirdi plébánosról, ki a művészet iránt is oly kiváló fogékonysággal bir. A mult év folyamán (Graits által) a templomot egészen kifestette, az idén az egyik oltár képet revonáltatta, s egyet festetett. Graitsnak haladását az egyháztestészet terén élénken mutatják be e munkák.

— A **„mohácsi vész“ napja.** Aug. 29-én ülték meg a hazafias mohácsiak e szomoru emléknapot. A kalvária kápolnában 3 misét és 3 prédikációt tartottak és pedig ez utóbbiakat Proksch Ferencz horvátul, Ujváry Miklós németül és dr. Waldfogel Károly szajki plébános magyarul. Az ünnepély kimagasló mozzanata ez évben is a magyar egyházi szónoklat volt. Dr. Waldfogel szép és okos beszédet mondott. A hirlapok, különösen pedig a szűkebb értelemben vett „mi“ hirlapjaink mindig tudomást szoktak venni az e napi magyar szónoklatról s azt nem annyira egyházi, hanem inkább közérdekü szempontokból szokták taglalni. Sok eszmét sok tanulságot, nagy megfigyelő tehetséget és nagy vitatkozási hajlamot vettünk észre a szónok beszédében. Politikai és társadalmi életünk nem egy kérdését világította meg az éleslátásu szónok érdekesen, — igaz s teljesen biztos alapokon; modern s leginkább világias hangon beszélt . . . helyesen azon okból, mert hallgatósága, melyben nemcsak egy vallásfelekezet volt képviselve, tőle, az e napi szónoktól, ilyet is várt. Azon a nyelven szólt, a melyet hallgatósága használ és ez a közvetlenség a sikert aztán biztositotta is. Merev, sablon rendszere a beszédnek nem volt, inkább tárcza-modort használt és ha mint templomi predikáció nem is valami különös, de tárczának valóban nem mindennapi volna a tartott beszéd. Egy állitása ellen azonban határozottan tiltakoznunk kell tisztán hazafias okokból s ez az állitás az, hogy: a király Magyarországot(!) alkotmány n é l k ü l is jól és hazafiasan kormányozhatja, csak a keresztény szeretet alapján kell állni. No, ilyen elasztikus tanokat sem magyar paptól, sem mástól el nem fogadunk. Ezen, inkább nyelvbotlásnak betudott állitás azonban ugyszólván egészen megváltoztatja a nagy változatosságu s eszmegazdag hosszab beszédben. Az intelligens ifjuság egynehány tagja meg is éljenezte a városba visszakocsizó szónokot. — Este az iparos olvasó körben népes társas vacsora volt, a tartott pohárköszöntők közül Palasovszky Ödöné volt figyelemre méltó, melyet az összetartásra mondott.

— **Szüreti mulatság.** Amint értesültünk a pécsi jótékony nőegylet tagjai szeptember végével, vagy október elején saját helyiségükben egy szüreti mulatság tartását tervezik. Az inditványt a legközelebbi választmányi ülésen fogja megtenni az alelnöknő. A közönség csak örülni fog, ha a terv megvalósul, annál is inkább, miután még ily mulatság mostanában nem volt. A nőegylet is nyer vele, mert az erkölcsi haszon mellett az anyagi sem fog elmaradni. Amit a nőegylet rendez, az biztos siker.

— **Pórul járt tolakodó.** Mulatságos jelenetnek voltak szemtanui kedden d. u. a Nepomuk-utczában járó-kelők. Egy fiatal hölgy sietve haladt a piaczról a pósta felé, de bármennyire sietett, sehogy sem birt egy sárgás felöltős uri ember elől, ki nyomon követte s a legtolakodóbb vakmerőséggel udvarolt neki. A hölgy a legnagyobb zavarban volt; szóval elutasitani nem merte, mert a megszólitás csak fokozta volna a tolakodó bátorságát s a járókelők segélyét sem akarta igénybe venni, nehogy teltünést keltsen s utczai botrányra adjon alkalmat. A hölgy, a ki látta, hogy üldözését a néma visszautasitás nem hozza zavarba, egyszerre megállt, ránézett a fiatal urra s igy szólt hozzá: „De hát kicsoda ön voltaképen? Legalább mutassa be magát.“ Az urfi valami nevet hebegett, mire a hölgy elfordította a fejét. „Még a kalapját sem veszi le, mikor velem beszél?“ Az urfi lekapta a kalapját, mire a hölgy villámgyorsan beledobott két krajczárt s azután a sarkon befordulva eltünt. A gavallér majdnem kövé maradt, azután gyorsan körülnézte magát, hogy sokan látják-e? Bizony volt ott tiz-husz ember, a kik észrevették a szörnyü kudarczot s jóizüen mosolyogtak rajta. Meglehetünk győződve, hogy a nevezetes két krajczár nem fog zsuzsuként szerepelni.

— **Hadgyakorlatok.** A honvédek az őszi hadgyakorlatokra a hét folyamán jöttek össze a sátorban, hol elhelyezve vannak. Itt van a 20-ik féldandár egészen, a 19-ik féldandár 3-ik és 4-ik zászlóalja, a 48-ik gyalogdandár, a 10-ik honvéd huszárezred 2 osztálya Veröczéről. Körülbelül 5800 ember. Az összpontositott vegyes fegyvernemek gyakorlatai 16-án kezdődnek és e hó 25-ig tartanak, mely időalatt az 52-ik gy. ezred zenekara is beosztatik a honvédség rendelkezésére.

— **Az uj spiritualis kalendariuma.** Egy tartalmilag kiváló, figyelemre érdemes katholikus nagtárt kaptunk, melyet a szemináriumi uj spiritualis W a j d i c s Gyula egy más paptársával szerkeszt és kiad, melyről annak átolvasása után elmondhatjuk, hogy haladást jelent kath. naptár-irodalom terén. Czime: „A S z e n t - C s a l á d k é p e s n a p t á r a az 1888-iki szökőévre. V. évfolyam. Budapest, Szt.-István müintézete. V. évfolyam. Budapest, Szt.-István müintézete (képes kiadványokra berendezett kath. müintézet Budapesten) diszére válik, a papir jó, nyomás tiszta. A derék szerkesztőnek Wajdits Gyula uj spiritualisnak pedig kivánjuk, hogy közénk költözködvén, csak munkálkodása helyét változtassa és mivel nem a hely hoz minket közelébe, hanem az eszme és föladat, mely a mi közös életczélunk, ez eszme körünkbe érkeztével ne változzék, az eszme maradjon, a naptár még jobban tökélyesbüljön, a nagyobb fogyasztás folytán olcsóbbá legyen, s igy — a jövőre örvendetes viszontlátásra számitunk.

— **A törvényszéki teremből.** G á s p á r J ó z s e f n é és társainak méhmagzat elhajtási bünügyében tegnap tartatott meg a végtárgyalás a kir. tszknél. Hank Anna, Scheider Margit, Auth Katalin és Koszics Alexa kik a méhmagzatot elhajtották 6 havi börtönre — Gáspár Józsefné, ki a két elsőn a mütétet végrehajtotta, 5 évi börtönre, végre Csibalka Józsefné bünrészesség miatt, 3 évi börtönra itéltetett. Ezen itélet folytán a társadalom több évig meg van tisztitva két veszedelmes méhmagzat elhajtótól.

— **Pécsi lányok Indiában.** 1882 április utolsó napja volt. A trieszti uj kikötőben utra készen állott a „Berenice“ nevü óriási Lloyd-gőzös Száz meg száz sürgő forgó ember dolgozott a hajó megrakásán, mely a szuezi csatornán keresztül Bombayba és Kalkuttába s onnét Hongkongba készült. Egyszere két fiatal pécsi leány Schunk Mária és Mathild, lesütött szemekkel, zavartan közeledtek a vizi kolosszus felé. Könytelt szemekkel bámulták a modern haladás impozáns művét, s nehéz szivvel léptek a hajóra, mely messze idegen világba viszi őket, hogy ott kenyerüket megkeressék, sőt esetleg három kis leánynyal és két fiúcskával visszamaradt édes anyjukat is támogathassák. Bombayban, Kelet-Indiának emez óriás városában évekkel ezelőtt egy Fuchs Ede nevü sokat utazott magyar kávés telepedett meg, ki kávéháza számára a két leányt szerződtette, kik a sok rábeszélésnek a kecsegtető fényes kilátásoknak engedve, végre elhatározták magukat a nagy utra. Délután 3/4 3 volt. Háromra volt kitüzve az indulás. Megérkeztek a hatóság küldöttei s e két leány utlevelét teljesen rendbe találták, a törvény azonban szigoru és megköveteli a jövendőbeli foglalkozás, a szülői beleegyezés stb. pontos kimutatását. A hivatalnok már már el akarta őket tiltani az uttól, midőn egy a parton ácsorgó földijük sejtve a leányokat fenyegető veszélyt, a hajóra sietett és csakhamar rábeszélte a törvény szigoru öreit, hogy tekintsenek el a törvény betüjétől — egy éles fütty, a horgonyt felhuzzák s „Berenice“ büszkén szeldeli, a kék Adria hullámait. Azóta öt hosszu év telt el, Schunk Mária és Mathild keserüen csalódtak a vállalkozásukhoz füzött vérmes reményekben. Helyzetünk utóbb annyira rosszra fordult, hogy kénytelenek voltak az osztrák-magyar konzulhoz fordulni, ki egy uj kávéházat rendezett be számukra, melynek költségeit aztán apróbb részletekben fizetgették vissza a folyton látogatott s a „szép magyar nőhöz“ czimzett kávéház jövedelméből. Ez évekre nyuló hosszu idő alatt egy Mandolfo nevü Olaszországból bevándorolt gyapotkereskedő melegen (!) érdeklődött a fiatalabb és szép Mária iránt; az érdeklődés lassankint szerelemmé vált, ugy hogy egy szép napon azzal a kérdéssel fordult a leányhoz: „Akarsz-e az enyém lenni örökre?“ — „Ha az anyám beleegyezik, igen,“ felelé a leány, kinek Mandolfo valóságos őrzőangyala volt. Ő volt szólója a konzulnál, ő volt az a ki folyton kezére játszott és vállalatait minden tőle telhető módon támogatta. Két hónap mulva megérkezett az anya válasza. Azonnal megtartották az esküvőt, á l l i t ó l a g, a kávéházat eladták s mig az idősebb nővér a sok ezer kezet foglalkoztató gyárban nyert alkalmazást, addig Mária, Mandolfo kényelmes otthonába költözött. Azóta öt év mult el. Két évvel ezelőtt a fiatal nőnek leánya született. Boldogságuk igy teljes lett volna, de a honvágy, az anya s a testvérek viszonlátása után kivánság bántotta őket. E két leány viszont akarta látni hazáját. Mandolfo azonban nem akart ily hosszu időre elválni feleségétől, Mathild észrevette sógorának belső küzdelmét és késznek nyilatkozott az utazásról lemondani, ha Mandolfo nejét és gyermekét elkiséri. S igy végre utra keltek, s a napokban megérkeztek Pécsre. Mandolfo családjával pár hetet fog Pécsett tölteni, honnét Európában egy kis körutat téve, visszatér Bombayba. — Lapunkban annak idején közöltük e leányok Pécsről való eltünését. A városban akkor sokat beszéltek a dologról. Sok félekép hangzott a hir, melyeket most nem akarunk fölleveleniteni. Hogy a messze távolban a magyar névnek szereztek-e becsületet vagy nem, az az ő lelkiismeretöket emeli vagy terheli.

— **Nincs cseléd.** A cselédhivatal nem képes cselédet adni, mert szolgája 14 nap óta sulyos beteg. Helyettesről pedig nem gondoskodik senki. De minek is, hisz az asszonyok a nélkül is meglehetnek. Majd meggyógyul, akkor helyre áll a régi egyensúly.

— **A tévedések éjszakája.** Történeti szinhely Pécs, idő jelenkor. Sötét éjszaka volt, olyan sötét, a minőnél sötétebbel még egy fiatal zseni első novellája sem kezdődhetik. X. ur lakásában a legpolgáribb nyugalom, a minő éjnek idején egy békés családapa rezidenciájához illik. Egyszerre csak az X. ur tizennégyéves fia föliad szendergéséből, föliriasztotta egy titokzatos hang X. urnak az előszobába nyiló dolgozó szobájából. A fiu ijedten szaladt be apjához és felrázta. Meglepetve hallotta a fiu fölfedezését. Haragosan a falnak fordult, de neki is fülébe sziszökött a rejtélyes hang. Hallgatózni kezdett. Odabenn a dolgozó szobában épen egy erős dur-skályát adtak elő nagy virtuózitással valami ismeretlen hangszeren. Bajos lett volna eldönteni a hangszer természetét. Volt benne valami a nagy bőgőből, de csak a legvastagabb hurok hangjaiból, volt benne valami a fuvola melódiából, a czitera gyürü inek nyávogásából, a dobból, a zongora legmorgóbb trilláiból, továbbá az okarinából és különböző középkori elavult zeneszer számokból. Közbe-közbe egy gőzfürész működött lassu méltósággal. X. ur hallgatta egy ideig, hogyan váltogatják egymást ezek a különböző zeneszerszámok, de az eredmény nyel nem volt tisztában. Még hortyogáshoz legjobban hasonlitott volna az inkognitó hang, de az ur családjának egyetlen hortyogó tagja sincsen. A titokzatos hang változatlan enezsiával harsogott a dolgozó szobából, a helyzet kezdett rémessé válni. X. papucsot rántott, egybegyüjtve házinépét, a mely különböző házi fegyverekkel fölfegyverkezve gondosan körülállotta a dolgozó szobát. A családfő fehér éji kosztümben belépett, revolver és világositó szerszámok a kezében. A nagy karosszékből hallatszott a megfejthetlen hang. A sejtés nem csalt, hortyogás volt. A karszékből egy föltétlen elégancziáju, de gyanus tisztaságu télikabát látszott ki, ebből pedig egy teljesen ismeretlen uri ember, ennek a torkából származtak a kimagyarázhatatlan hangok. Az ismeretlen ott ült a karosszékben és aludt a legnagyobb othonsággal. Megrázták. — „Hagyjatok aludni!“ dörmögte erre borizüen a fonthortyogott hang Az ismeretlen fölébredt. Végigtekintett a téli kabáton, azután dörmögve vetközni kezdett, daczára körötte álló nagyobb hölgyközönségnek. Már a lelepleztetés szélén volt, a mikor X. ur egy erélyes mozdulattal megakakasztotta pikáns munkájában. Fölemelték a földről a kabátját s abból egy csomó névjegy hullott ki. Egy egész párbajsegédségig jó hangzásu név volt azon, ezalatt pedig a lakás, a belváros egy jól ismert utczája. X. ur pedig lakik a belváros tulsó szélén. Világos lett ebből hogy a karszéki alvó egy kicsit messzire tévedt az otthonától. Fölszólították, hogy öltözzék föl. Ennek ő, józansági fokához mérten elég jól eleget tett, a mennyiben a harisnyáját bedugta a felső kabátja zsebébe, fölvette a téli kabátot s fölébe mellényét. A czipőit gyorsan fölrántotte a kezére, a czilinderének már nem tudott magán sehol helyet találni. Azután erélyesen tiltakozott, hogy őt ilyen módon ki akarják tenni tulajdon lakásából. Nem akarunk reklamot csinálni a korcsmáros borának s ezért nem mondjuk meg, hogy holrugott be vasárnap éjjel a fiatal ur, de hogy hatalmasan berugott, arra elég bizonság az, hogy a belváros egyik végét összetévesztette a másikvégével, bement egy teljesen ismeretlen lakásba, melynek ablakát nyitva feledték, s lefeküttt azzal a biztos tudattal, hogy ő most öseinek legjogosabb örökében alszik.

— **Adóbevétel Baranyában.** Augusztus hónapban 304639 frt egyenes adó folyt be, 20219 frttal kevesebb, mint ugyanezen hóban, a mult év folyamán; a f. év első 8 hónapjában 847736 frtot, mig taval 883614 frtot fizettek be.

— **Az iparos és kereskedelmi tanonczok beiratása.** Pécs sz. kir. város ipar és kereskedelmi iskolai bizottságának határozata folytán az iparos és kereskedelmi tanonczok beiratása 1887. évi szeptember hó 8. és 11. napjain d. e. 9—12, d. u. 2—4 óráig és pedig azon tanonczok részére, kik az előkészitő tanfolyamra iratkoznak a belvárosi népiskolában kik pedig az alsófoku iparos tanfolyamot és kereskedő tanoncz iskolát látogatják a helybeli kir. főreáltanodában eszközöltetik. Az oktatás, illetve osztályrendezés pedig szeptember hó 18-án d. e. 9 órakor veszi kezdetét, illetve fog eszközöltetni, a midőn is minden tanoncz megjelenni kötelességének ismerje. A beiratási dij évi 2 frt, mely a beiratáskor azonnal, a kereskedő tanonczok tanpénze havi 1 frt 50 krban állapitatott meg, mely havonkint előre lefizetendő. Az érdekelt gazdák, a beiratást a fönti határnapig okvetlen eszközöltessék, minthogy a kitett határnap után az addig be nem irottak névsora az iparhatósággal közöltetni fog. Az ezen mulasztásból eredő birságot tulajdonitsák azután önmaguknak. Az iparos tanonczokat tartók tájékozhatása végett ide igtatjuk az 1884 évi XVII t. cz szükséges szakaszait: 62. §. Az iparos köteles a) időt engedni és felügyelni arra, hogy a tanoncz vallása ünnepnapján az isteni tiszteletet látogassa; b) tanonczát az iskolába-járásra, — ott, a hol tanoncz iskola van, a tanonczisklába járásra szoritani; c) a szülőket, illetőleg a gyámot és ha még iskola köteles, a tanitót is, a tanoncz megbetegedéséről s egyéb őket érdeklő fontosabb esetekről értesiteni. 82. §. A tanoncz mindaddig, mig tanideje az iparosnál tart, köteles ily iskolába járni. 157. §. a) pontja. 20 frtól 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a) a ki ezen törvénynek a segédek, tanonczok és gyári munkások felvételét, alkalmazását és a velők való bánásmódot szabályozó rendeleteit áthágja, vagy a segédszemélyzet iskolai oktatására vonatkozó kötelességeit nem teljesiti. 160. §. A 157. §. a) pontjában emlitett kihágások sulyosabb, vagy ismételt eseteiben az iparos tanoncztartási, a gyáros pedig munkások alkalmazásának jogától iparhatóságilag egy évrre megfosztható.

— **A filloxera.** A szőlős gazdák rémének a filloxerának jelenléte ujabban a megyében Patacson, Bozsokon és Nádasdon konstatáltatott.

— **Balázs Sándor hivei megbirságolva.** Mohácsról irják lapunknak: A választási időszakban a jobb sorsra érdemes Balázs Sándornak párthivei, kik bizony a közélet dolgaiban kissé járatlanok, egy értekezletre hivó iratot irtak alá többen. A kéziratbizonyára az aláirók tudtán kivül — kinyomatott a nélkül, hogy ez az értekezlet a mohácsi főszolgabirónak bejelentetett volna. Ezért aztán megbirságolta a főszolgabiró őket és pedig fejenként 25—25 frttal, ugy, hogy a büntetés nagyon sokkal föllül mulja a törvényben irt 100 frtot. Az alispán helyben hagyta ezt a határozatot és most szegény Balázsisták vagy fizetnek, vagy a dutyiba küldik őket. Különös, hogy mind a két fórum minden aláirásra nézve különkülön vétséget lát, noha igazán egy vétség következtében el többek által s igy az összbüntetés nem lehetne több a törvényben rendelt 100 frtnál.

— **Országos vásár.** Német-Bólyban a f. hó 5-én, hétfőn megtartott országos vásáren — mint bennünket értesitenek — nagyon lanyha volt a kereslet. A fölhajtott ló, szarvasmarha száma nagy volt, azonban vevő kevés akadt. Hasonlót mondhatunk a sertésről és birkáról is. Nem lehet csodálkozni e fölött, mert a népet erősen ekkezválják az adóért, ez pedig a gabonáját a jelenlegi alacsony árért nem akarja elpocsékolni, tehát a négylábu állatjaival próbál szerencsét. De ennek az ára is leszállt, mert kevés a szárasság miatt a takarmány, S igy még az alacsony ár mellett sem kelendő a jószág, mert nincs mivel etetni s tél folyamán. Az iparosoknak még csak volegy kis keresetük. Különösen sok hordó volt a vásáron, melyből kevés maradt meg. A vásárokon rendesen előforduló lopások, zsebmetszések, csalások nyomára itt is előfordultak. Többnek nyomára is jöttek; persze végeztek is velök.

— **A mohácsi győzelem emlékünnepéhez.** Az ünnepély rendező bizottság a napokban számadó gyülést tartott, a mikor megállapittatott, hogy az ünnepély költségeire befolyt összesen 1479 frt 60 kr., az összes kiadás pedig 1057. frt 88 kr. volt, tehát 421 frt 77 kr. fölösleg mutatkozik, mely összeg a mohácsi hősöknek állitandó e m l é k szobor alapjához csatoltatik. Érdekesnek tartjuk megemliteni, a következő részleteket: Befolyt a gyűjtőiveken 238 frt, adományokból 155 frt, a működelő-előadásból 291 frt 30 kr., a tánczestély jövedelméből 135 frt 35 kr., a diszebédre történt aláirásokból 160 frt, Mohács város adománya 500 frt. Nagyobb összegü adományok voltak: a főispánné 50 frttal, az Albrecht-uradalmaké 30 frttal, a Montenuovó hg. n. bólyi uradalma 30 frttal, Mirbach báró 10 frttal, a mohácsi molnároké 15 frttal, a czipészeké 5 frttal, a szabók 5 frttal s végül a czismadiák 10 frttal. A rendező-bizottság határozata alapján dr. Váradi Antalnak csinosan irt prologjáért meleghangú köszönő-irat küldetik, ugyancsak e bizottság Márton János korcsmárosnak, kinek sátrát a népünnepélyen rosszakaratú felbujtás folytán darabokra törte több részeg jubiláló, 11 frt 77 krnyi segélyt szavazott meg. Ez az egyetlen sötét folt tapadt az ünnepélyhez. Bizony bizony — ha nincs rosszakarat — elmaradt volna ez a szégyenfolt is; de hiába a herostratesi dicsőségre még mindig akad vállalkozó.

— **Gyermekölés.** Lapunk legutóbbi számában egyszerüen emlitettük, hogy a liptódi határban egy feloszlásban levő gyermekhulla találtatott; többet ez esetről akkor nem irhattunk, mert a bonczolás lapunk zártakor még be nem fejeztetett. A rendőri bonczolás folytán konstatáltatott, hogy a gödörből kiásott csontváz egy hetes gyermeké volt, ki körülbelül 3—4 hét előtt öletett meg s aztán a gödörben elásatott. A magzat neme már nem volt megállapitható. A rendőri vizsgálat a magzat anyja és valószinü gyilkosának kideritése iránt folyamatban van és az eddigi adatok alapján a gyanu egy Versenden szolgálatban volt marázai hajadon leány ellen irányul.

Arany helyett tantus. A viszlói vásáron Lénárd János kádár feleségétől egy előtte ismeretlen sokacz-ember egy kádat vett. A kialkudott 18 frt fejében 10 frtot bankóban le is fizetett a 8 drt helyett pedig átadott két darab „aranyat.“ Az asszony még megörült hogy ő aranyokhoz jutott. De öröme — ürömme változott. Az aranynak vélt pénzdarabok értéktelen játék-pénzek voltak.

— **Tüz Mohácson.** F. hó 1-én este 1/2 9 órakor tüz lárma riasztotta fel a nyugalomra készülő lakosságot. Ugyanis Bubreg Antal földmives udvarán az Ország-utczában meggyuladt egy szalma és szénából vegyesen összehordott nagy kazal; a tüz azonban Hölczl Jakab gőzmalmának főcsendője segélyével lokalizáltatott s az idején odaért tüzoltók és főcsendőjük által rövid idő alatt teljesen elnyomatott.

Fürdői tudósitás. Harkány, 1887. szept. 7. Fürdővendégek száma mai napig 1714 személy. Átutazó vendégek száma mai napig 4535 személy.

— **Könyvjegyzék.** R á t h M ó r k ö n y v k i a d ó - h i v a t a l a, Budapesten sok oldalról történt felszólitások folytán elhatározta, több mint negyedszázad alatt közrebocsájtototta kiadványainak jegyzékét, most először teljesen, müvek kimeritő tartalmával és pontosan megjelölve a többtéle kiadásokat, kinyomatni, érvén a kötelezetséget, ezen, hazánk újabb korszakára nézve oly fontos irodalmi és politikai adalékokat még oly időben összeállitani, midőn a kiadott munkák legnagyobb része, habár csak néhny példányban is, készletben van, vagy a kiadó magán-könyvtárban még megtalálhata. Ezen könyvjegyzék első hét ive megjelent és kivánatra mindenkinek ingyen és bérmentve elküldetik. — A többi ivek rövid idő múlva szinte megjelennek, és szintén minden irodalombarát rendelkezésére állanak.

Irodalom.

Derék irodalmi vállalatra hivjuk föl olvasóink figyelmét, a midőn a Pallas könyvtár III. évfolyama 1. kötetének megjelenését jelezzük. Jeles beltartalom, diszes kiállitás és olcsó ár teszik hivatva arra, hogy megczáfolja azt a régi, uton utfélen hirdetett panaszt, miszerint a magyar közönség mindent vásárol, csak könyvet nem. Nos a Pallas könyvtár kötetei oly könyvek, melyeket szivesen fog megvenni a mi közönségünk is; még az is, ki nagy összegeket dob ki évenként lelkiismeretlen üzérek rémregényeinek férczfordításáért. — Elöttünk a Pallas könyvtár uj folyamának első kötete, egy valóban csinos, angol vászon kötésü könyv diszes nyomatu táblával, benne egy nagy nevü franczia iró D a u d e t „Szárnya-szegetten czimü regényének első része. A könyv szinte maga kivánkozik könyvtárunkba, melyben társaival az évfolyamu többi köteteit képezendő Gréville-, Bretharte-, Tolsztoi-, Conway és Schjörring-féle regényekkel jelentékeny becsü és diszére való helyet fog elfoglalni. Csak irodalmunk iránt való kötelességet teljesitünk, ha a Pallas könyvtárt melegen ajánljuk olvasóinknak. Egy egy kötet ára 60 kr., az egész évfolyamra előfizet- 6 frt 50 krarl a Pallos irodalmi és nyomai részrénytársulatnál Budapesten, vagy minden hazai könyVkereskédésben.

Magyar házi asszony 36. sz. tartalma: I. Főlap. Budapesti erkölcsök. — A kézi munkáról. — A felsőbb leányiskolák reformja. — Orvosi tanácsadó. — Nők munkaköre. — Lakás. — Kompotok. — Háztartási gazdaság. — Konyhászat. — Heti étlap. — Hogyan főzzünk, süssünk? — Egyletek és jótékonyság. — . . . . Kis hirdetések. — Nyilt társalgó. — II. M u n k a után. Szép irodalmi melléklap. — Mit használ, ha . . . . Mátyás király forrása. — Zárdából a zárdába. (Vége). — Marianne. (Vége). — Irodalom és tanügy. — Gondolatok. — Apróságok. — Verstalány. Megfejtések. — A két szarvu ember. — III. R e g é n y m e l l é k l e t. „A mire a mama nem gondolt.“ Regény.

— **A bolgár fejedelem gyermekkori arczképét,** több kézirását s emlék képét hozza az „Ország-Világ" legujabb száma, melyek képei és változatos tartalma egyaránt tesznek érdekessé A közlemények sorában ott találjuk Május czikkét a „Nyári mulatságok"-ról, Groller Ralduin „Dóra herczeg" czimü regényének folytatását, Imrey Ferencz „Csak három" czimü elbeszélését. Az irók és művészek utjához ismertető czikket Szatmáry Györgytől; Reviczky tartalmas költeményét „Jób", Heti tárczát Prizmától. Az erdélyi képeken kivül hozza Karvalynak eredeti két genre képét „Fogfájás előtt és után", végül az élenken szerkesztett rovatok s a boritékon „Egy kosár apróság" czimen szórakoztató és ismeretterjesztő olvasmányok kinálkoznak hasznos időtöltésül. Előfizetési föltételek: január—decemberre 10 frt, jan.—jun.-ra 5 frt. jul.—szeptemberre 2 frt 50 kr. jul.—decemberre 5 frt. Az „Egyetértés"-sel együtt: Egész évre 28 frt, félévre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy hóra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaséghoz küldendők. Kecskeméti-utcza 6.

Csarnok.

A gyöngyélet.

— Kaleidoskop. —

Irta: TARNAI KÁROLY.

Ki ne látott volna már legalább egyszer életében működvelői előadást?! Oh, ez a szinművészetbe való belekontárkodás föllöttébb érdekes; érdekes a tisztelt sógorság-, rokonság- és atyafiságnak, a ki a művészrokont bámulja, de százszorta érdekesebb a lelkes játszókra nézve. Addig cserélikberélik a szerepeket, mig összejönnek a játékban azok, akik „összejönni" akarnak a valóságban is. Egy kis intrika, egy kis politika mindent kivisz ilyenkor. Szerelmet vallhat a „hős" bátran annak a kislánynak, — vagy ha ugy esik a dolog — annak a kaczér menyecskének a világ szemeláttára, a kinek máskülönben csak azt meri mondani a gyáva, hogy „kisztihand!" A működvelőproduckziók maholnap elveszik a házasitó asszonyok kenyerét. A vidéken pláne e nemes sportot egész szenvedélylyel üzik; de hogy is ne, a kisvárosban az emberek csak kártyázni tudnak, aztán meg inni és enni, az asszonyok meg uzsonnázni és pletykázni. Ez a nemes foglalkozás pedig, ha az ember minden istenáldott napon gyakorolja, egyszer csak mégis unalmassá válik. Ilyen istenverte egyhanguságban, ha támad egy bátor, a ki fölhivja a város intelligenczióját (minden kisvárosi publikum „intelligens") hogy hát rendezzünk jótékonyczélu működvelő előadást, — az lesz a nap hőse. No hát jámbor és nyájas (igy szokták mondani) olvasóm, én neked ilyen „naphősé"-nek a keserves történetét akarom elmondani. Zsebkendőt azonban nem kell elővenned, nem lesz a historia valami nagyon siralmas.

Kálmán — ez volt becses neve a nap hősének — a legszenvedélyesebb működvelő példány volt. Szegénynek a torkára forrt, azaz hogy majdnem a torkára forrt ez a szenvedélye. Legnagyobb előszeretettel játszotta a szerelmes rollékat, pedig – amint azt a müértő fiskálisné ténsasszony egész határozottan kijelentette, — a hangja nem vált be az amorozó hangjának, mivelhogy az olyan volt, akár csak a bölömbikáé, vagy mások szerint nagyon hasonlitott szava a repedt fazékhoz. No, de ő mindennek daczára a működvelők szerelmes szinésze volt. Ellenpárt is volt azonban és ennek az volt a véleménye, hogy Kálmán egy kis Lendvay. És ez a párt sem állt holmi pipogya emberekből, oh nem, Kálmán bámulói közé tartozott a miniszteri rokonsággal diesekvő „királyi ember", a mindig elegáns patikárus, a báró, kinek birtokai a holdban vannak, az obsitos katonából lett fiskális-irnok, az egy szót magyarul nem tudó inzsellér s több más ilyen falusi notabilitás. Kálmán barátunk tehát egész önérzettel játszhatta kedvenez szerepeit. Játszta is, — és addig játszta, mig egyszer csak azon vette magát észre, hogy fülig szerelmes Kerekesék Erzsikéjébe, a ki a szerepkiosztás szerint muszájból hallgatta végig az ő szerelmi vallomásait . . . a megszámlálhatlan sok próbában és minden előadott darabban. A provinciális gondviselés — ebből is látszik — egymásnak szánta őket. Erzsike leányasszony, pardon kisasszony, nem volt valami csodaszépség, termete bizony kissé vékonydongáju volt, a hangja czérnavékonyságu, csak szemei voltak elragadóak . . . . azok előtt t. i. a kik rövidlátók valának s a kik igy nem láthatták azok albinusi mivoltját. De már azt aztán meg kell engednünk, hogy Erzsike úgy tudta a szemeit forgatni és olyan hanglétrája volt, hogy öröm látni, azaz hogy hallani. Kálmán barátunk örült is, ha Erzsike közelében lehetett. A mit aztán nem tett meg a szinpadi komédia, megcsinálta azt az ügyes doktorné, meg a mindennap s uzsonna. Száz szónak is egy a vége: Kálmán Erzsike vőlegénye lett.

Hiszen eddig csak minden annak rendje és módja szerint ment volna, hanem hát bezzeg most. A ki valakinek a vőlegénye, az — úgy illik — hogy a tisztességes hajadont el is vegye. Kálmánnak ugyan nagy házasodhatnék-ja volt, de mit használt az, ha még nem volt . . . . diplomája! Már pedig e nélkül „jó házból való" leányt nem szokás feleségül megkéretni, de nem is szokás ilyfajta kisasszonyt feleségül megkapni. És ez igy rendén is van. Csak nem szánhatja magát egy józaneszü apa sem, arra, hogy a leányát ügyvédbojtárné ténsasszonynak hallja neveztetni ország-világ csufjára. Kálmánt tehát addig maczerálta, szekirozta és biztatta apa, anya, fivér, nővér, unoka és kisunoka, mig leküzdte lajhár-természetét és elhatározta, hogy felmegy kiérdemelni a diplomát.

Egy nagy ebéd, nagy vacsora, sok könnyhullatás és sok jóintés után elutazott Kálmán. A meddig csak tehette, le nem vette szemét arról a helyről, a hol Erzsi kéék nyárfa-árnyalta kis házát lenni képzelte. Sóhajtozott is eleget a nagy útra indult, akárcsak egy kárvallott czigány; de végre is a férfiszív csak megvigasztalódik valahogy, kivált ha a szív tisztelt ura a fővárosba utazik. A czenzúrától való félelem okozta drukkok is gyengébbek kezdtek lenni, ha rágondolt Kálmán azokra a jogászkori élvezetekre, melyeket most megpróbál majd felujitani. — Ehe!

*

Ha valakinek jó tömött tárcza van mindig a zsebében, annak a fővárosban egy nap annyi, mint Kigyóson egy pár óra. Kálmán most kapta meg az apai jussát, igy hát selyem volt az élet diplomát kereső hősünkre. Elmult a falevélsárgitó ősz s beköszöntött a korcsolyás, táncos, bolondos tél. Ah, a fővárosban alig venni észre az évszakok jövését-menését.

Kálmán bolondja volt a fővárosi életnek: a szinháznak, a szigetnek, ligetnek, kávéháznak, báloknak. Csak a diplomakeresésben nem erőltette meg magát.

Csodálhatják-e azt nyájas stb. olvasóim, hogy Kálmán a „művész-bál"-ról nem tudott lemondani? Ugy-e hogy nem!? Diplomát farsang után is adnak.

Kálmán kicsipte magát, senki sem ismerte volna fel benne a kigyósi „működvelő" ügyvédbojtárt. Fővárosi dandy volt a javából, a chic sokkal jobban ragadt rá, mint a Corpus Juris tanai.

Csinált egykedvüséggel sétált Kálmán egy kivikszelt képü s roskatag inú dandyvel a bálteremben. Hetyke non-chalance-al monoklizta meg a kis és nagy művésznőket, kik itt — uram bocsá' — falkástól voltak. Biztos magatartással sétált az országos czelebritások közt. Ezekre különben rá sem hederített, a czelebritások közül — ha már férfiu — inkább érdekelték őt azok, kik pikáns történetekkel szerezték hirnevöket. Ott volt a nagy nevet örökölt főur, ki államférfiui bölcsességét egy-egy toasztban szokta kiönteni, — most épen egy szinésznőnek toasztiroz; és a pletyka azt mondja, hogy a művésznő akár estétől reggelig képes bámulni a gróf ur képességét. Ott ténfereg a nagy miniszter törpe fia, akit az ország nem, de Budapesten talán minden nő ismer. Itt jár kecske-szakállal, hegyes bajuszszal a Bon-bon generális; ez az ur egykor a várakat is csak ugy vette be rendre, mint most a női szíveket (pedig nem mai gyerek); ez embernek semmi és senki sem tud ellent állni, sem a föld, sem a viz, de különösen egy bizonyos miniszterium nem. Kálmánban ezen ur láttára feltámadt a kigyósi ember, ellenszenvvel fordult el tőle; de hogy is ne, Kigyós tavaszi uszásának ez az ember az oka. Mellette sétál a magyar Byron, a magyar Sardou, a magyar Judic, a magyar Wolter s száz más égre szóló nagyság.

Kálmánunk azonban egyszerre csak nem figyel e nagyságokra; arcza szokatlanul felélénkül, még a monoklija is jobban csillamlik. Egy elegáns, szép hölgy tart felé. Megismerik egymást, feltünő szivélyességgel történik a kölcsönös üdvözlés. Mennyi öröm ül mind a két arczon, és a szép hölgy szemében mennyi igéret lakik, ajkán mennyi kedvesség, tekintetében mennyi kaczérság. És Kálmán megy-megy a hölgy után, mint a megbabonázott vak. El sem is távozott a csábos szirén oldala mellől; vajjon miről beszélhetnek egymással oly hozszan, oly elmerülten?! Elfelejtették a táncozt, el a mellettük nyüzsgő tömeget . . . és a hölgy nagyszárnyu legyezője minderősebben csapkodja a meleggé vált levegőt. Az a legyező sokat tudna regélni! Szegény Erzsike alig ha most nem temet el téged ez a rossz Kálmán, ki a szerelmest e mellett a hölgy mellett sokkal természetesebben játsza.

. . . . Kialszik a fényár s az éj fekete leple borit le mindent!

*

Kálmán kiszakitja magát egyszerre unottá vált barátai közül. Rohan mint egy fizetett bérszolga. A kerepesi uton egy erkélyekkel diszitett palotába fordul be, rövidke pillanat alatt az első emeletre ér. Megáll egy ajtó előtt, még egyszer megsimitja haját, becsenget és bebocsájtják.

Benn budoirja kerevetén nyugszik a bálból ismert szép hölgy; talán a mult éji fáradalom dönté őt a nyugágyra, talán a kiszámitott kaczérság?! Igéző pongyolában van, a gazdag brüsszeli csipkék nem fedik be a hattyu-nyakat, a kissé felcsuszott háló köntös a legparányibb lábaknak s a legszebb, müvészi alkotásu bokáknak lett árulójává; a kaczér fökötő dús ébenfekete hajat takar, a rövid ruhaujjakból két észbontó kar hajlik az istennői fő alá. És a szemek, melyeket hosszu éjsötét pillák árnyalnak be, ... azokban ott van a mennyország, de ott lehet a pokol is.

Kálmánt a komorna bebocsájtja, az utasitást urnője már megadta neki. A nyugvó istenasszony kimenti magát, hogy vendégét igy fogadja: a báléj oka mindennek. Fáradt, — álmodni akart sokat, egész nap a . . . tegnapról!

Szegény Kálmán csak úgy, ittasul a beszédtől, a látománytól. És mindez nem elég, a csábító szirén maga mellé ülteti a megbódult fiatal embert, közel magához, hogy még a szive verését is hallhassa az a szegény, megbabonázott fiu. Néma volt az ajk, csak két szív vert hangosan, csak a szemek sugarai folytak össze; eltünt a föld, ott volt mindakettő a hetedik mennyországban. Felnyiltak végre az ajkak zárai is, — és oh, mi édes hangon folyt a beszéd. Igy turbékolhat egymással a szerelmes gerlepár; igen, a szerelmes gerlepár turbékol, turbékol és aztán csókolódzik . . . szerelemittasan, boldogan. — És mi édes, mi tüzes a szerelmes asszony „egy" csókja, — mi kábító, mi édesen megőrjitő a csókoknak sietö folyamárja, mely jön-jön szakadatlanul, végtelenül.

A holdsugarak oly ábrándosan, oly mélán suhantak be az erkélyablak függönyein,; a két szerelmes lényt az üdvözültek glóriájával vették körül.

. . . . . .

A kis apai örökség gyorsan elgurult. Kálmán szorult tejebb-lejebb, egész a kopott, üreszsebü emberig. A hűtlen vőlegényt kiszakitotta szivéből a megcsalt mennyasszony; a finnyás, szeszélyes urihölgy-szerető pedig szégyelte, megunta a kopott lovagot. A diploma pedig késik, még mindig késik . . . az éji homályban.

Gabona-árjegyzék

Pécs sz. k. városában 1887. évi szept. 3-án tartott hetivásárról.

Buza:	) jó	100 kg.	7.10
	) középszerü	„ .	7.—
	) legalábbvaló	„ .	6 90
Kétszeres:	) jó	„ .	5.90
	) középszerü	„ .	5.80
	) legalábbvaló	„ .	5.70
Rozs:	) jó	„ .	5.50
	) középszerü	„ .	5.40
	) legalábbvaló	„ .	5.30
Árpa:	) jó	„ .	6 20
	) középszerü	„ .	5.60
	) legalábbvaló	„ .	5.30
Zab:	) jó	„ .	5.40
	) középszerü	„ .	5.30
	) legalábbvaló	„ .	5.20
Kukoricza	) jó	„ .	.—
	) középszerü	„ .	.—
	) legalábbvaló	„ .	.—
Hajdina:	. . . . .	„ .	.—
Szena:	. . . . .	„ .	2.50
Szalma:	) ágy	„ .	2.—
	) alom	„ .	1.80

A szerkesztőség üzenete.

Többeknek. Lapunk főmunkatársa, Várady Ferencz még a mult hét végén tanulmány-utra ment, melyről csak a jövő héten érkezik vissza; a nevére czimzett levelekre csak megérkezése után fog válaszolni.

NAGY FERENCZ,
laptulajdonos.

KIS JÓZSEF, felelős szerkesztő. VÁRADY FERENCZ, főmunkatárs.

Hirdetések.

A várostól egy óra távolságra, egy felülcsapó

vizi malom

szabad kézből eladó, vagy azonnal bérbe adandó.

Tudakozódhatni a kiadóhivtaunkban.

2495. szám.

1887.

Árlejtési hirdetmény!

Szigetvár város elöljárósága által a vár uteza makadám szerint kiépitésére, továbbá a Zrinyi szobor és korona vendéglő közötti tér feltöltésére és kőburkolattali ellátására, mégis a korona vendéglő déli oldalán a járda és megyei ut — szegély közötti terület kikövezésére ezennel árlejtés hirdetetik, s annak megtartására határ időül **f. é szeptember hó 15 ik napja d. e. 9 órája** Szigetvár város házához kitüzetik. —

Miről az árlejtni szándékozók azzal értesitettnek, hogy érintett munkára és szükséges anyagokra a kiállitási ár 3000 frt, melynek 10 %-át az árlejteni szándékozók bánatpénz gyanánt letenni tartoznak. —

A vonatkozó árlejtési felételek és müszaki tervezetek a városi jegyzői hivatalban betekinthetők. —

Szigetvár 1886 évi szeptember 3-án

Városi elöljáróság. —

Vargha Sándor, jegyző. **Horváth György** városbiró.

Hirneves

Szent Pál csöppek.

Legbiztosabban ható háziszer a gyomor és hasbetegségek, valamint az ezekből származó bajok ellen, hogy mily csodálatos hatásuak ezen cseppek, mutatja azon körülmény, hogy a következő bajokban föllülmulhatlan eredményü. — *Étvágytalanság, rossz szagu légzés, gyomorgyengeség, kólika, savanyu felböfögés, gyomorégés, fejfájás, elnyálkásodás, gyomorhurut, gyomorgörcs, giliesztakór, májbaj, kemény székelés, sárgaság, dugulásokban* és minden *gyomor elrontásából* keletkező betegségben.

Ára egy üvegnek használati utasitással 30 k.

Keleti növényekből készült

Szent Pál labdacsok.

Sok évi fáradságos kutatás után sikerült oly értékes gyógyszert feltalálni, mely a szenvedő embereket minden bajtól megnyugtatja, ezen közhasznu kipróbált csodaszert az emberiség javára óhajtottam a közhasználatnak átadni. Ezen páratlan hatásu csoda gyógylabdacsok főtulajdona az egész szervezetnek működését állandó egyöntetüségben föntartani, a *meghütött gyomrot és vért felmelegitik*, s felesleges *epét, gyomorsavat és nyákot* természetes úton a bélrendszerből kivezetik, az *alhasi felfuvódást, szék-rekedést, hátfájást, felböfögést, nehéz légzést, hány ingert, undort, szédülést, tagszaggatást* elozlatja alapos segélyt és biztos eredményt nyujtanak *kezdetleges nyilt aranyérnél, légkör* (Hypokondria) *bus komolyság, mája- s vesebajoknál.*

Ára egy doboznak 50 kr.

Köszvényviz.

Minden eddigi készitmenyt felülmul, a hozzám intézett hálairatok bizonyitják, hogy egyetlen egy esetben sem történt meg, hogy a legmakacsabb rheumát is meg ne szüntette volna, sőt az első bedörzsölési által már a legnagyobb fájdalmat is pillanat alatt csillapitja. Ezen kitünő hatásu háziszer használtatik *csuz, köszvény, csontszaggatás, derékfájás, migrain, ütési daganatok ellen.*

Egy üveg ára utasitással 50 kr.

Kaphatók

SZALLÓS JÁNOS

gyógyszerésznél

DOMBOVÁROTT,

és az ország hirnevesebb gyógytáraiban.

PÉCSETT hapható GÖBEL KÁLMÁN gyógyszerésznél

Korcsma-bérbeadás.

REGENYE község tulajdonát képező

italmérési-jog,

korcsmaház, melléképületeivel,

ugy 1 házi és 2 külső kert, egy 4 és egy 3 akós pálinkafőző-kazán s a szükséges helyiség és hozzátartozó eszközökkel együtt

1888. év január 1-től 3 évre f. é. szeptember 18-án reggeli 8 órakor Regenye község-biró házánál

megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a garéi körjegyzőség és Regenye község-biró házánál betekinthetők.

Kelt Garében, 1887. augusztus 31-én.

FARKAS JÓZSEF, körjegyző.

Hirdetmény.

ROMONYA község tulajdonát képező

korcsma-jog

1888-ik évi január 1-től három egymásután következő évre f. é szeptember hó 18-án délután 2 órakor a helyszinén **Romonya** kőzségben a biró házánál nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőnek bérbe adatni fog, az árverezni kivánók 20 frt, bánatpénzt le tenni tartoznak. Megjegyeztetvén, hogy a korcsma-joggal egy lakóház, mely 2 szobából 1 konyhából, pinczéből, és istállóból áll, szintén bérbe adatik.

Kelt Romonyában 1887, augusztus 31-én.

Kiss József, biró.

Zongora-, pianino-, harmonium-raktár Pécsett

Széchényi-fő-tér, Pécs baranyai központi takarékpénztári épület II. emelet.

Zongora kikölcsönzés vidékre is.

Régi zongorák ujakkal becseréltetnek.

Hazai és külföldi első zongora-gyárak gyártmányait raktáron tartom.

Régi zongorák ujra huroztatnak, böröztetnek és teljes használható karba helyeztetnek.

Hosszu szárny zongorák rövid stutz zongorákká átalakitatnak.

Vétel részletfizetésre is eszközölhető nálam.

Ajánlom gazdagon felszerelt zenemükereskedésemet, melyben a világ és hazai zeneirodalom minden darabja kapható. Kivánságra zenemüvek küldetnek a házhoz megtekintésre dijtalanul és vidékre csakis a postaköltség megtérítése mellett.

Olcsó zongora ládák minden féle nagyságban kaphatók.

Valentin Károly fia

könyv- zenemü- és papir-kereskedése, Széchényi-tér, szinház-épüle

Üzlet megnyitás.

Ismételt felhivás, és a tisztelt közönség igényeinek megfelelhetése czéljából, egy e téren nem létezett

festék-, lak- és ecset-raktárat

állitottam fel, mely különösen dústartalma

dörzsölt festék, olaj, kencze és lakok

által a nagyközönség nagy- és kicsinybeni szükségletére kényelmet és előnyt nyujt.

Üzleti helyiség Széchényitér 10. sz. a.

Egyuttal bátorkodom szobafestés és mázolási üzletemet is a közönség figyelmébe ajanlani, hol a minták a legegyszerüebbtől a legmüvészi esebb kiállitásig a lehető legjutányosabb ár mellett eszközöltetnek.

Mély tisztelettel

ifj. Buday.

Hirdetmény.

A Duna-Szekcsői közös uradalmak részéről ezennel közhirré tétetik, hogp tulajdonukat képező

bormerési jog

f. évi oktober hó 1-én reggeli 9 órakor

az uroealmi irodában 1888 évi január hó 1-től számitandó három egymásután következő évre a legtöbbett igerőnek nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fog.

A bérleti feltételek Duna-Szekcső község jegyzői irodájában betekinthetők.

Kelt Duna-Szekcső 1887. szept. 1-én.

A közös urodalmak igazgatósága

Biztositási ügynökök

Baranya megyében igen előnyös feltételek mellett alkalmaztatnak. Bövelb felvilágositást ád:

A Bécsi biztositó társaság képvislősége Igal (Somogy.)

Házeladás.

6—1 Pécsett a főuczában egy emeletes ház, kerttel együtt, azonnal eladandó. — Czim a kiadóhivatalban megtudható.

Óvás! Betegek felkéretnek emlékezetökbe tartani, hogy csak a mi eredeti készitményünk

„Pain-Expeller horgonynyal" a valódi.

Richter F. Ad. és társ.

Rudolfstadt és Bécs.

Pécsett, 1887. Nyom. a Ramazetterféle nyomdában Koller Lipót.